

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne osira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Bilanca 20. septembra 1908.

Tako to ne more in
ne sme biti dalje!
Prade.

Vsled mogočnega vpliva zadnjednevniha žalostnih dogodkov, ki so zahtevali tudi nenadomestljive žrtve človeškega življenja, naš duh še dolgo ne pride do miru in prave razsodnosti.

Furor teutonikus, ki je vsled naše miroljubnosti in — last non least — vsled naše brezbriznosti tako visoko vzrastel, slavi po vseh delih, kjer imajo Slovani že od pamtiveka svoja domovja, svoje orgije, kakor da bi bivali še vedno v ozemlju in časih „tevtoburškega lesa“.

Stvari, ki se dogajajo na Češkem, Moravskem in v Šleziji, na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem, niso samo pripetljaji, ni kak slučajen vdar heterogenskih elementov drug od drugega, one so neodločljive posledice medsebojne kristalizacije v zgodovinskem, narodnem razvoju.

60 let je poteklo, odkar se je odpravila tlaka in v tem kratkem času se množice privilegiranih stanov, cela sklicana vojska birokratov nikakor ni mogla prilagoditi mogočno naprej stremočemu duhu časa, pregibljajo se še vedno v časih Beust in Schmerling in se še niso priučili do danes, da imajo nas Slovane kot enakovredne sodržavljane smatrati na isti stopinji.

20. september 1908 bodi v naši zgodovini mejnik; staro postavo: „Oklo za oko, zob za zob“ moramo primerno uvajati času in po tem uravnati naše družabno življenje. In ravno v tem oziru so nam vsled tragedije zadnjih dni potisnili v roko jako močno, od nas dosedaj nerabljeno orožje, katero hočemo obrniti proti onim, ki so povzro-

čili pokanje „Mannlicher“-pušk . . . z eno besedo: **«Moramo se emancipirati na narodnem in gospodarskem polju!»**

V to pa je v prvi vrsti prav neobhodno potrebno skupno delovanje z gotovim ciljem vseh slovenskih strank, brez ozira na njih politično mišljenje ter se je potreba najprej baviti s probujo naroda v splošnem. Le edinstvo, trdno zvezan stvor, more predstavljati močan faktor, s katerim bodo morali od sedaj naprej naši nasprotniki računati. Ni tedaj le najsvetejša dolžnost našega časnikarstva, da predpripravlja na primeren način teren, temveč tudi naša inteligenca ima isto sveto nalogo, da namreč prireja narodno-gospodarska predavanja in kaže ljudstvu pot, ki pelje do ojačenja, do pripoznanja in prodrenja naših svetih narodnih pravic.

Na Češkem in na Moravskem se nahajajo v vsakem okraju narodno-gospodarska društva, ki predavajo vsako nedeljo, ali vsaj dvakrat na mesec o narodni ekonomiji v splošnem in o kmetijstvu v špecijelnem, in sicer se kraj predavanj menjava, po okrožnih občinah.

Tako v mestih, kakor po deželnih občinah je dovolj inteligence, ki si mora to hvaležno delo s predavanjem staviti kot svojo glavno nalogo in kmalu se bode pokazal dobri plod te narodne izobrazbe in probuje.

Materijalna vojska je za naše narodne nasprotnike najbolj nevarna in je po drugih krajih dosegla res trijumfalne učinke, celo večja mesta so se morala ukloniti tej moči. Prostejov — na Moravskem — šteje kakih 40.000 prebivalcev in je do kakih 10 let nazaj nemška trdnjava. Padec tu umetno vzgojenega nemštva pa niso povzročili toliko slovanski prebivalci Prostejova, temveč

bolj okolica sama. Inteligentni Hanaki so se izogibali prodajaln svojih narodnih nasprotnikov in tekom dveh let je bilo nemštvo mesta Prostejov v pravem pomenu besede popolnoma izstradano — padlo je kot zidovje mesta Jeriho. — Litovel, Vyškov, Hranice, Trebič in mnogo drugih mest z večjo nemško industrijo je podleglo na ta način. Budjevice rabijo le samo še korak in padla bo ta nemška bastija, ki je ključ do mnogo drugih, le z veliko silo se še pokonci držehih mest v češkem lesu — v slovanske roke.

Vsled tega moramo v prvi vrsti gledati, da kupujemo le narodne izdelke in te ponujamo povsod. Koliko milijonov narodnega premoženja leži mrtvega po večjih in manjih zavodih, da celo po takih, ki nas potem s čistim dobičkom, ki ga dobe iz teh vlog, najhujše pritiskajo. Koliko vodnih moči in drugih industrijskih sredstev je neuporabljenih in mi popolnoma mlačno pohajamo mimo njih. Lastna industrija in lastna razvita trgovina so predpogoji, da se utrdi naše stališče in tem oziru moramo podvzeti prav resne korake. Roko v roko — s to ekspanzivnostjo mora se naše časnikarstvo izobraževati in razvijati, katero je v ozki prijateljski zvezi vseh slovanskih časnikarjev nastopilo najboljšo pot — z eno besedo: Mi Slovani moramo uporabiti vso moč v to, da uničimo tudi nezaupnost in premoč nemške preše v Avstriji.

Pri dobri volji nam bode lahko, primerno urediti svoj dom. Od hiše do hiše, od vasi do vasi, od mesta do mesta naj zaori bojni glas: do narodne probuje, do trdne zveze napram našim sovragom.

Izstradati moramo taka gnjezda, kakor Ptuj, Celje, Maribor, Beljak, Celovec in druge, ne pa

PODLISTEK.

Izza poletne sezone.

Ivan S. Olševski. Dalje.

„Pa bi vzeli za glavnega junaka človeka, ki se za ljudstvo žrtvuje, ki ga skuša dvigniti in mu pokaže in da širi, lepše obzorje in ljudstvo bi mu bilo hvaležno,“ pravi gdč. Francka.

„Ha, ha, hvaležno, gdč. Francka! Na to človek niti misliti ne sme, kaj šele računati. Naš, v jedru sicer dobri narod ima predgovor: „Osū je osū, če j' tud' Boga nosū!“ Naj Vam povem en primer. Imel sem prijatelja. Šel je še kot otrok od doma, študiral, obhodil veliko sveta in se slednjič vrnil v domače kraje. Videl je to ubogo zapeljano ljudstvo in smililo se mu je. Zahotelo se mu je, da bi mu pomagal in ga vzdignil na višji duševni niveau. Polagoma se je posrečilo njegovi železni vztrajnosti in neizčrpiljivi požrtvovalnosti, da so se razmere znatno izboljšale. Ustanovil je knjižnico, tamburaško društvo, pevsko društvo, Bralno društvo i. t. d. Pijančevanje, pretepavanje in surovosti so prenehale in iz navadnih kmečkih deklet, fantov in mož je vstvaril navdušene in izobražene Slovence. Kar naenkrat pride mlad kaplan v vas. Bil je zgovoren, sladek, oblažil je hiše in pestil stariše doma, na prižnici in spovednici. Vas je bila razdeljena. Prepri so se vneli iznova. Skoro je zrastle Marijina družba, potem pa izobraževalno društvo. Prejšnjega po-

žrtvovalnega vaškega buditelja so proglasili za brezverca in ga oblatili v svojih glasilih. Vrste kaplanove so rastle, njegove pa se redčile, dokler ni ostal skoro sam, oblaten in zasramovan za svoje delovanje. Prosim Vas, ali se pri takih razmerah spodobi kaj drugega nego vzeti v roke bič in bít, dokler se ne razjasni.“

Občudovali smo razjarjenost g. Flanskega, drugače popolnoma mirnega človeka. Toda molčali smo, dobro vedoč, da je precej le prebitke resnice v njegovih besedah, dokler ne prekine tišine g. Diplomata: „Hm, saj povsod pa tudi ni tako. Ako mi na eni njivi ne vspeva pšenica, jo posejem na drugi!“

„Poskusite, g. Diplomat, „v Vašem kraju imate najlepšo priložnost zato!“ pravi g. Flanski.

Diplomat pa je molčal v vseh deželnih jezikih, gotovo boječ se, da ne bi izdal kakšne diplomatske poteze, katero namerava potegniti v domačem kraju.

„In tako smo srečno zašli v domačo politiko,“ pravi gospa Sabljačevka ter si v nasprotnem ogledalu ogleduje frizuro.

„Da, v politiko, milostljiva, ki pa na noben način še ni tako temna za nas, kot se zdi na prvi pogled. Organizacije, dobro discipliniranih delavcev, potrebujemo, ki bi šli razumno na delo, in stvar ni izgubljena.“

„Kako to, mislite, g. Flanski?“

Organizacijo naj bi prevzela meščanstvo in jo raztegnilo na kmete mej svoje zaupnike. Kot

izvrstna moč bi prišlo naše dijaštvo, ki bi izvrstno posredovalo in delalo; saj je izšlo iz ljudstva in zato naj bi tudi delalo zanj. Seveda, bi ga razumništvo moralo pošteno podpreti. Ampak za danes naj bo dovolj o politiki, ali ne, milostljiva?“

„Naj se zgodi Vaša volja, g. Flanski,“ pravi gospa Sabljačevka in se ozre na svojo stričnico gdč. Francka, „nam bo pa katera izmed gospodičen za razvedrilo kaj zaigrala, ako družba dovoli.“

In cela družba je z velikim veseljem vspregledala predlog gospe Sabljačevke. Gdč. Francka je brž hitela k klavirju. Pridružila se ji je tudi gdč. Ana. In zaigrali sta odlomek iz „Vesele vdove“, da je bilo veselje.

„Kakšno polko, gospodični,“ zakliče g. Mana.

„Ali pa valček!“ doda gospa Sabljačevka in poda g. Mani roko.

In igrali sta polke in valčke in pari so se začeli vrteti ter pozabili politiko in vse žalostne reči.

G. Flanski je sedel blizu klavirja in gledal vrteče se pare.

„Ali ne greste plesat?“ ga vpraša gdč. Francka.

„Hvala gospodična, ucoj nisem razpoložen za ples.“

„Ha, ha, glejte, to ste kavalirji! Vidite, da od politike glava boli. Zato vpoštevajte moj nasvet: pustite politiko in vrzite se v življenje ter ga uživajte! Svoje vtise in po njih provzročene

jih mastiti z našim težko prisluženim denarjem in da to načelo tudi res uveljavimo, pričeti moramo pri žveplenkah, pri iglah. Alea iacta est! Hic Rhodus, hic salta! — ik.



Velepomembni zgodovinsko-važni dnevi v Ljubljani.

Nasim študentom bo že iz zadnje številke znano, da so se vršile minuli petek precejšnje demonstracije po protestnem shodu, ki se je vršil v «Mestnem domu» radi ptujskega nasilstva proti Slovincem.

Shod v „Mestnem Domu“.

Množice so jele prihajati se pred določeno uro, velika dvorana «Mestnega Doma» je bila v hipu nabito polna ljudi, enako se je trilo ljudstvo na galeriji in po hodnikih, na trgu pred poslopjem pa je valovalo morje glav. Pred «Mestnim domom» je bilo gotovo zbranih okrog 10.000 ljudi. Zborovanje odprl predsednik «Slov. društva» dr. Kokalj, ki po kratkem nagovoru podeli besedo občinskemu svetniku in dež. poslancu g. dr. Karolu Trillerju. Govornik se spominja in komentira ptujske dogodke ter pozivlja na gospodarski boj Slovencev proti Nemcem, kar bo najbolj in najizdatnejši odgovor na nemško barbarstvo. Končal je: «Odrežimo te pijavke! Ko bodo te pokoncane, bo ozdravljen na slovenskem telesu sad, ki se imenuje nemški Ptuj.» Drugi govornik, občinski svetnik dr. Oražen, se je moral udati vedno glasnejši zahtevi ter govoriti skozi okno na trgu zbrani množici. Enako predgovorniku je tudi dr. Oražen pozival na gospodarsko osamosvoje Slovencev. «Slovenec in Slovenka,» je dejal; «kupujmo le pri Slovincih in Slovenkah! Posnemajmo Čehe, ki so na narodno-gospodarskem polju ubili nasprotnika. Kadar se to zgodi, bodo tudi na cesarskem Dunaju dobili pred nami respekt in spoznali bodo, da bo Avstrija slovenska ali pa je ne bo!» Kot zastopnica ženstva je nastopila gospa Franja dr. Tavčarjeva, pozivajoč matere na narodno vzgojo svojih otrok, ki bodo ljubili le tisto, kar ljubi slovensko domovino in slovenski jezik. Razume se, da je vse govore spremljalo viharno odobravanje. Predsednik dr. Kokalj nato zaključil shod, rekši, da za Slovence pomeni «Ptuj — pfuj!» Ko se posvari pred vsakršnimi pouličnimi demonstracijami, zapoje množica odkritih glav «Hej Slovani!»

Demonstracije.

Po shodu je vse ljudstvo, do 7000, odšlo na Vodnikov trg, žvižgaje in prepevaje slovanske pesmi. Ko je množica prispela do hiše, v kateri ima trgovino železninar Nagy, je nekdo vrzel steklenico črnila, kar je provzročilo nepopisen vrišč in vzbudilo silno nevoljo. Med potjo je množica snela nekaj napisnih tabel nemških tvrdk ter pobila par svetilk in sip na hišah, v kojih se nahajajo nemške trgovine. Policija je vso pozornost obrnila na kazino in jo močno zastražila. Prisedši na Marijin trg pred frančiškansko cerkvijo, je en del demonstrantov prodiral skozi Prešernove in Selenburgove, drugi pa skozi Wolfove ulice. V obeh ulicah so bili postavljeni močni policijski kordoni. V Wolfovih ulicah je množica, dasi je policija napela

čute pa zlivajte v verze ali romane ali novele ali kar hočete, samo žalostni ne smete biti!»

In švignila ji je roka preko tipk, krog usten se je pokazal sladek zamamljiv smehljaj, ki se je razlil po celem obrazu, še celo v njene sanjave in lepe oči, ki so se izzivalno vprle v Flanskega in katere je on tako rad gledal. Zagledala sta se v oči, zatrepetala sta oba, obenem pa pila in uživala neko sladko čustvo, ki se ne da izraziti. Razumeli sta se dve sorodni duši,

V tem trenutku pripleše mimo g. Mana.

„In potem smo tistega zajca vdrli!“ je pripovedoval z znano svojo galantnostjo svoji plesalki, gospej Sabljačevki, tisto storijo, kako je kot tretješolec vjel s par tovariši mačka, ga prepiral in ga poklonil svoji gospodinji, ki je imela več gospodov na hrani, kot divjega zajca, proti temu, da je postregla njemu trikrat z najljubšo mu jedjo, s cmoki s salato in črno kavo.

Za njima priplešeta gdč. Neli in g. Neveseli.

„— — — v čolnu, da, sredi jezera, pomislite, v prvem mraku, v ozadju temen gozd, spredaj sanjava ravan, kjer vstajajo prikazni, a zgoraj modro nebo s prvimi zvezdami — — —“

In zgubil se je pri razlagi svoje slike mej drugo plesalce. Bil je za zabavo alikar.

„In čez tri dni sem jih vprašal,“ se zasliši zopet glas g. Mane, „če jih mavmav kaj po želodcu praska!“

Mej tem se pa gdč. Francka in g. Flanski sбудita iz svojega sanjarenja. V bližini je sedel

vse sile, hitro prodrla kordon. Ljubljanska policija je postopala zelo previdno — morda zavedajoč se premoči nasprotnika — kajti najmanjša neoprednost je bila v stanu, da povzroči krvave izgrede z nepreglednimi posledicami. Policaji so se sicer posteno upirali tisočglavi množici, padale so tudi korenite zaušnice, a bili so prešibki, zlasti ker so ljudje zadaj neprestano tiščali naprej. Silno vpitje in množica se je razlila v «Zvezdo» pred kazino. Prišel je pravi bombardma na stekleni salon in sipe kavarnskih oken, od katerih ni ostala ne ena cela. Vspreh spodnjega dela, je podžgal zgornjega, ki je operiral po Selenburgovih ulicah, da je prodrl policijski kordon in tudi na dotični strani razbil vsa okna. V tem hipu bi bila vsaka aretacija iluzorična, tako razjarjena je bila množica. Na demonstrante je zelo izzivalno vplivalo, da so kazinotje, hoteč pokazati svojo neustrašenost in kljub veliki nevarnosti, v kateri so se nahajali, z ironičnim posmeškom prihajali pred poslopje. Policija je bila povsem brez moči in je storila edino prav, da ni rabila orožja. Skodo v kazini se cenil do 4000 K.

Izgrede po mestu.

Dotle so demonstrantje, nemoteno pustošili Kazino in vsak «vspreh» pozdravili z glasnimi «živio»-klici, se naenkrat začuje glas: «Orožniki gredo!» In res jo primahajo skozi Gradišče in z nasajenimi bajoneti začno razganjati ljudi. V temi pod kostanji pa so se postavili fantje v posamezne gruče: ena jo je udarila pred palačo deželne vlade, druga pa pred realko in poslopje nemškega glasbenega društva, kjer so pobili nekaj sip. Na deželno-vladni palači so pobili samo 8 do 10 sip na stanovanju deželnega predsednika. Izpred poslopja deželne vlade so se demonstrantje podali pred «Kranjsko hranilnico», kjer so najprej na trgu pred gledališčem ugasnili električne žarnice, na to pa navalili na plinove svetilke na hranilnici, ki so v hipu zvenketaje popadale na tla. Policija je prišla se, ko so demonstrantje, že odšli. Od tu je armada drvila deloma na Dunajsko cesto, deloma nazaj v Selenburgove ulice, oziroma skozi Prešernovo ulico v notranje mesto in pred magistrat, kjer so se zlasti ob aretacijah vršili burni prizori. Do 10. ure zvečer so se izvršile tri aretacije. Aretirance se je izpustilo, ko se jih je vzelo na zapisnik.

Drug oddelek demonstrantov se je izpred realke podal nazaj v notranje mesto, potrgal napisne table nemških trgovcev, jih metal v Ljubljano in razbijal okna. Operiral je po Streljških ulicah, razbil okna na «otročkem vrtcu» nemške šolske družbe, se razcepil v dva oddelka, od katerih se je eden podal v Šentpetersko predmestje, drugi pa na Poljane, razbil sipe na Huthovi nemški višji dekliški šoli, na to pa se pridružil množici, ki je bila na Cesarja Josipa trgu.

Okoli pol 11. ure prikorača bataljon Belgijcev, ki so nasajenimi bajoneti naskočili demonstrante. Ljudstvo jih je sprejelo s «fej»- in «abzug»-klici. Vedli so se deloma zelo surovo, zlasti častniki, ki so psovali ljudi s «spi» in udirali v privatne hiše in gostilne. Letali in bili so s puškinimi kopiti po ljudeh, ki niso zakrivali drugzega, kakor da so vpili, žvižgali in prepevali. Prostor nam ne dopušča, da bi navajali vse podrobnosti, ki so nam znane v obilnem številu. Ob 11. uri ponoči je zaslišavanje aretirancev na magistratu prevzel polic. svetnik gosp. Wratschko. Nemiri so se naposled omejili le še na «Zvezdo» in so trajali do 3. ure v jutru.

g. Diplomata z gdč. Netko, majhno črno brinetko, v živahnem razgovoru.

„V soboto torej napravimo izlet k sv. Antonu, ali ne g. Diplomata?“ vpraša gdč. Francka.

„Da, gospodična! Saj se ga gotovo udeležite, ali ne? Mene seveda ne bo manjkalo!“

„Mene tudi ne!“ pravi gdč. Francka.

„In jaz se ga tudi gotovo udeležim,“ doda g. Flanski. „Spodobi se, da se zberemo polnoštevilno, da nas bo sv. Anton bolj vesel,“ pravi gdč. Netka in se še tesneje privije k svojemu kavalirju.

„To se razume, da polnoštevilno, saj je ta tako zadnji naš večji izlet,“ doda brž g. Mana, ki se je pridružil v tem trenutku tej družbi.

G. Flanski v tem trenutku vstane. Ura je bila enajst.

„Oprostite gospoda, iti moramo domov. Hvala lepa za družbo!“

In poslovil se je, toplo najprej od gospe Sabljačevke, potem pa še od vseh drugih.

„Čemu tako hitro odhajaš?“ so ga vpraševale Francikine oči, njene ustnice pa so šepetale: „Lahko noč! Na svidenje!“

Ko pa je stopil na prosto in zagledal nad seboj lepo vedro nočno nebo, mu je bilo, kot bi se mu odvalil kamen od srca. In stopal je najboljše volje proti domu, spremljan od čimdalje bolj zamrjujočih zvokov godbe, katero so proizvajali nežni prsti gdč. Francke . . .

Izpopadi z vojaštvom.

V soboto čez dan se je raznesla vest, da se z večernimi vlaki pripelje več nemških bursev, da so Nemci imeli v Šiški protestni shod in da bodo zvečer zopet zborovali v kazino. Zvečer so romale cele množice v «Zvezdo», prav kakor na veliki petek k «božjim grobom». Več iz radovednosti, kakor pa s slabim namenom. Ampak čez dan so imeli pri deželnem predsedniku tajno sejo, na kateri so sklenili, da priženo na večer malodane vso garnizijo, pred kazino. Če bi oblast le nekoliko preračunala tendenco demonstracij ter resno mislila na mir in red, bi si gotovo ne dovolila «špasa», pa vposlala toliko vojaštva pred kazino in v okolico. Da je v to svrhu rabila nemške vojake, ki so na slovenska vprašanja dajali nemške odgovore in nemško psovali, je ognju prililo olja. Slovenske vojake in domobrance je množica povsod viharno pozdravljala. Ko je nastopila popolna tema, so orožniki in policaji začeli razganjati ljudi, na kar so začeli divjati tudi vojaški oddelki, ki so suvali s puškinimi kopiti na desno in levo. Zlasti se je srd ljudstva obračal proti oficirjem, ki so že čez dan ostentativno pohajali v kazino in sedeli na verandi. Ob 8. uri zvečer množica, potisnjena iz Wolfovih ulic in pomnožena s Francovega mostu, zapoje pesmi «Hej Slovani» in «lepo našo domovino». V hipu, kakor bi trenil, se od poste doli pridrvi oddelek dragoncev in z golimi sabljami navalil na drugače čisto mirno skupino. Kakor podivjani bešné za bežečimi in okoli Prešernovega spomenika. Misleč, da bodo potem odjezdili na Mestni trg, se 500 glava množica, deloma žen in otrok, umakne na temno Francovo nabrežje; a dragonci zdrvé za njimi liki besne furije. Strašna panika nastane. Žene kričé, otroci vpijejo, očividci zamiže s pričo strašnega prizora. Dragonci so silili celo po stopnjicah pred frančiškansko cerkvijo in se obnašali silno sirovo. Ta večer je bilo mnogo aretovanih in ranjenih. Gostilne in kavarne je dež. vlada odredila zapreti že ob 10. zvečer. Na Viču je razjarjena množica bombardirala Andrettovo tovarno s kamenjem, prepregla ceste z žico in napadla od Andretta telefonično poklicane dragonce s kamenjem in jih popolnoma obvladala. Vojaki so trgovca Marna, ki je bil že v postelji, prisilili, da je odprl hišo in mirno trpel, da so iskali za zlikovci. Zupan se je odločno uprl zahtevi stražmojstra, češ, da se morajo vse gostilne takoj zapreti, rekoč, da on ni zanj nobena uradna oseba, ki bi mu imela ukazovati. Dragonci so prenočili na dvorišču pri Koroscu. — V šišenskem gozdu je stražil cel oddelek vojakov, boječ se za sulferajnsko solo, ki pa se jej ni zgodilo nič zalega. Trdi se, da je pivovarnar Kosler, na čegar dvorišču so kampirali dragonci, iste pogostil s pijačo; zato ni čuda, da so tako divjali.

Kri je tekla v nedeljo.

Kakor prejšnji dan, so se izgrede ponovili tudi v nedeljo. Demonstracije bi ne bile dobile nobene resnega značaja, da se oblast ni tako lahko-mišljeno igrala z vojaštvom. Za poveljnike so bili komandirani mladi oficirski, ki se jim je že na obrazu bralo, kako se jim hoče po prelivanju krvi. Vlada je svetnika Wratschkota, ki je kolikor-kortoliko varoval takt odstavila od poveljstva nad varnostnimi organi, pa vpostavila hudega Nemca, dež. vladnega svetnika dr. Mathelsa. Vojaštvo je kar besnelo, udiralo v gostilne in druge pri-

Vrag in pekel.

Spisal Gap (Skofja Loka).

Konec.

O čarovniških pravdah, zvezdah in skušnjavah hudičev je gotovo že vsakemu znano iz zgodovinskih del, cerkvenih pisateljev i. t. d. tako, da mi jih ni treba pobližje omenjati. Ravnato predpostavljam, da so vsakemu znana čarovništva, ki se pripisujejo hudiču. Ne preostaja nam torej drugo, kakor še malo bolj natančneje omenjati izganjanje hudiča ali o eksorcizmih. Kaj so «eksorcizmi»? «Eksorcizmi so zagovarjanja z močjo božjega imena, da se izganja hudiča in zlomi njega moč, da nam ne more škodovati na telesu in duši.» (Po «Katoliškem cerkvenem letu» od duhovnika Andreja Petza 1896). Cerkev vporablja eksorcizme v različne namene. Posebno nas zanimajo oni eksorcizmi, ki imajo namen «oprostiti obsedence iz satanovih krempljev». Na strani 237. «Cerkvenega leta» je dalje citati: «Da se ubrani zloraba, je v poznejših časih dovolila cerkev izvrševanje te oblasti le še duhovnikom, ki so si v važnejših slučajih izposlovale skofovo dovoljenje. Eksorcizem je duševna borba s peklenjskim duhom. Zato mora duhovnik vporabiti vso nraštveno silo. Pričeti mora z najskrbnejšo pripravo, nadaljevati z vero in upanjem v Boga in končati pa s previdnostjo in z vstrajnostjo. Ne smejo se vse neobičajne prikazni prištevati učinku satanov, temveč jih je skrbno preiskati, vporabiti vsa naravna sredstva in zlasti pa odstraniti vsako praznoverje (Kaj neki razume ka-

vatne lokale ter bežeče ljudi izgnalo iz njih. Ob približno pol 9. uri zvečer se neki poročnik Mayer, ki je v Prešernovih ulicah zapovedoval oddelku sedmih mož, naenkrat zapodi za malo skupino demonstrantov, jih prežene v Šolski drevored, in ko so bili že vsi v begu, dá povelje za streljanje, ne da bi se bil držal tozadevnih službenih predpisov. Vladni svetnik dr. Mathias, ki je stal v bližini, se je temu odločno uprl; a poročnik ga ni ubogal. Rezek pok pretrese zrak —

**In že se je valjalo v krvi 10 žrtev:
2 mrtliča, 8 pa težko ranjenih.**

Razvil se je nepopisno pretresljiv prizor.

O surovosti oficirjev priča, da do ranjenec niso pustili niti zdravnikov, dasi so se legitimirali. Posamezno se je streljalo tudi drugod. Kakor blisk se je po mestu raznesla novica, da je toliko in toliko ubitih, toliko in toliko pa ranjenih. Može in ženske, vse je jokalo, stiskalo pesti in klelo na vojaštvo. Da je ljudstvo imelo orožje, izbuknila bi v hipu revolucija. Vojaštvo in orožniki so tudi še potem divjali po mestu in pojali mladino iz ene ulice v drugo. Neki oddelek vojakov je hotel streljati celo v magistratno vežo in je bežeče podil do drugega nadstropja z nasajenimi bajoneti. Župan Hribar, ki je ravno prišel, jih je odločno zavrnil, poročniku Mayerju pa pomenljivo zažugal. Demonstracije so trajale do 1. ure v jutru, manjše praske pa celo noč.

V ponedeljek zjutraj je tisoče ljudstva hitelo na pokopališče k Sv. Kristofu, kjer sta ležali v mrtvašnici na kamnitih mizah žrtve pobesnelih vojakov: Rudolf Lunder, 22 letni strojnik «Narodne tiskarne», in Ivan Adamič, 15 letni četrtošolec. Lunder je bil na demonstraciji popolnoma nevdeležen; prihajal je ravno od tiskarske 40 letne slavnosti v «Narodnem Domu». Da bi prišel nemoten domov, je s svojo nevesto napravil ovinek in pred stolno cerkvijo ga je dohitela smrt. Silno pretresljiv prizor je bil, ko je njegov brat zaznavši za dogodek, preril se skozi množico in v obupnem joku se poleg v luži krvi ležečega brata vrgel na tla. Zadet je bil od zadaj v pljuča in ostal na mestu mrtev. Ivanu Adamiču je krogla predrla meča in sla skozi pljuča na drugi strani ven. Umril je v par minutah. Na stražnici, kamor so ga bili prenesli, je še dejal: «Ne povejte mami, kaj se je zgodilo; umrla bi še ona!» Vse je jokalo. Pogled na mrtveca je bil grozen, zlasti Adamič v svoji revni obleki in zakrpanih čevljevkih izvaljla tisočem solze. Na tisoče ljudstva oblega mrtvašnico, mnogi brišejo mrtvecem kri z robci, da jih shranijo za spomin. Dva častnika, ki sta tudi hotela na pokopališče, je ljudstvo obrnilo in ju ni pustilo notri.

Težko ranjeni so: Anton Adamič, bratranec ustreljenega Ivana Adamiča. Zaboden je bil od zadaj z bajonetom; Josip Simončič, 17letni kleparski pomočnik, ki ima na levi nogi meso docela raztrgano; Albina Traven, kontoristinja, je zabodena v meča z bajonetom; Božidar Borštnik, 18 letni osmošolec, ima obe nogi pod kolenom prestreljeni; Miha Gelavič, 20 letni kovaški pomočnik, ima zadaj od kroglice prebito glavno žilo; Albin Tomič, 17letni kovaški pomočnik, ima prestreljene prsi in ranjena desna pljuča; Pavel Štrukelj, je težko ranjen na desnem stegnu; Martin Štrukelj, 41letni delavec, je od zadaj zadet skozi ledji v trebuh. — Vsi ranjenci se nahajajo v bol-

toliski duhovnik pod praznoverjem?! in sum na druge osebe.

Da se ti nauki ne samo v šoli (kot resnični seveda) učijo, nego v naših časih tudi celo prenašajo v prakso, to kaže «izganjanje hudiča v Wemdingu» dne 13. in 14. julija 1891. Priobčil je popis tega eksorcizma povsem verodostojno pater Aurelian ondotsnega kapucinskega samostana. Mučili so todaj nekega 10 letnega dečka z vsemi mogočimi budalostmi. In to veruje ljudstvo par stoletij po Giordanu Brunu, v stoletju razsvetljenja, v dobi Darvina, Häckela, Mazaryka in Drtime! To je nečuvemo!

V zadnjem času vzbuja voliko pozornost pri starih ženskah, duhovnicah in prijateljih hudičev «6. in 7. knjiga Mojzesa, sedemkrat započatena!» Neumljivo je, kako more kdo plačati 3 K 60 v za tako knjigo! In v ta zagovarjanja in čarovništva se veruje in se jih aprotira.

Izorati nam je še trdo ledino, prestati se hud boj, ako bo slovestve verovalo takim prismodarjam, ako se mu bo po državnem učnem nalogu z visjih učnih zavodov pridigovalo in bo katoliška cerkev se povsodi izganjala hudiča, napravljala potučna potovanja v pekel in vganjala več takih nesmiselnosti. Ko bi ne bilo hudiča in pekla, potem bi tudi vsa ostala cerkvena ropotija pripadla tja, kamor spada, namreč k — vragu! In da bi ta dan kmalu napočil, da bi to stoletje končno izvojevalo to, kar je preteklo stoletje zaželjelo, to je naše najgorečnejše hrepenenje in kakor menimo tudi hrepenenje čitateljev!

nišnici in so v smrti nevarnosti. Poleg teh je še nebroj drugih, večalimanj ranjenih, ki se nahajajo v domači oskrbi.

Ljubljana za žrtve.

Občinski svet ljubljanski je imel v ponedeljek ob 11. uri dopoldne izredno sejo, na kateri je predlagal, da se žrtvam priredi pogreb na občinske stroške; dal je tudi zvoniti po vseh ljubljanskih cerkvah z vsemi zvonovi. Za nagrobni spominek je občina votirala 1000 K, drugo pa se upa dobiti od občinstva. Vse mesto je v črnih zastavah.

Ponovni izgredi.

Ulice so nenavadno živahne. Po Starem trgu vali množica, ki sili nemške trgovce, da odstranijo nemške napise, sicer jih pa demonstrantje odtrgajo sami in deloma zmečejo v Ljubljano. Posamezniki zapirajo trgovine, dasi je šele 1 ura popoldan. Nemške posestnike, ki so tudi izobesili žalne zastave, se prisili, da jih skrijejo, češ, «Hinafvev ne maramo!». Sprevod narašča, hrup je vedno večji, vsako odtrgano tablo ali izbito črke se pozdravlja z «živijo»-klici. Trgovec Henrik Kenda prestrašeno gleda skozi okno prvega nadstropja, kako spodaj marcvarijo njegovo «firmo». V hipu se pripelje župan, miri ljudi, na kar nastopijo orožniki; dotlej se je bilo namreč nemoteno delalo.

Župan je bil že v soboto izdal oklic na «somesčane» in jih pod zapretitvijo kazni rotil na mir. V ponedeljek zvečer je «Slovensko društvo» izdalo oklic, ki pravi, da «naj sledi burnim dnevom, ki so že rodili neprecenljive vspehe mirno delo, ki privede do popolnega vspeha. Zvečer in ponoči vlada popoln mir, vojaštva in orožništva ni videti.

Pogreb.

V torek popoldne je Ljubljana pokopala ustreljeni žrtvi Rudolfa Lundera in Ivana Adamiča. Pogreb, ki ostane nepozaben vsakemu, kdor ga je videl. Kar je prebivalstvo moglo storiti v znamenje žalosti, je storilo in na zadnji poti sta bila mrtva mučenika počaščena kakor sta zaslužila. V globokem žalovanju so za trenotek izginila vsa nasprotja; vse stranke in vse organizacije so tekmoval, da izkažejo svoje sožalje in svojo nemo, a v grandioznem nastopu veličastno obsodbo krvavega dejanja.

Z Gorenjskega se je pripeljalo že predpolne vse črno ljudi, iz Kamnika je vozil posebni vlak. Ljubljana je bila v torek v žalni obleki. Vse mesto je bilo v črnih zastavah, ljudstvo je nosilo žalna znamenja, dijaki so imeli črne kravate v znak žalosti za umorjenim tovarišem. Po ulicah se je gnetlo ljudi. Prišlo je tudi mnogo občinstva z dežele. Postavilo se je reditelje s slovenskimi trobojnimi znaki na levem rokavu. Po mestu so gorele svetilke z žalnimi znaki. Vsa pot iz mesta do pokopališča pri sv. Kristofu je bila skozi dve uri polna občinstva. Dolgo je trajalo, predno se je mogel razvrstiti sprevod. Sprevod je šel od pokopališča pri Sv. Kristofu skozi mesto po Dunajski cesti na novo pokopališče. Nad 40.000 ljudi se je udeležilo pogreba. Vodil je kondukt prost Sajovic s 5 duhovniki. Udeležniki so bili največini v žalnih oblekah; jako velika je bila udeležba od strani dam. Sprevod se je pomikal, velikanska množica, celo mesto v črnih zastavah, svetilke gorijo, prodajalne so zaprte, istotako gostilne in kavarne, zvonovi pojo tuborne pesmi o nesrečnih žrtvah — res slovesen trenotek vseobčega slovenskega žalovanja. — 25 društvenih zastav je bilo v sprevodu, nebroj lepih vencev, Sokolov je bilo 600, telovadnega odseka 100. Socialistov v sklenjenih vrstah je bilo 2000. Na pokopališču so napravili Sokoli spalir, Sokoli so nesli krsti do groba. Tisoč in tisoč ljudstva so se razvrstili po pokopališču in okoli, društva z zastavami in venci okoli grobov. Ko je prost Sajovic opravil molitve, je govoril žrtvam v slovo župan Hribar, za njim je govoril dr. Tavčar. Tako iz srca so šle besede govornika, da so ljudje ihteli, jokali, neizrečna ginjenost je zavladala med občinstvom, župan Hribar je moral prekiniti svoj govor, ker so ga zalile solze, čez čas je nadaljeval. Užaljena slovenska duša je jokala ob grobu nesrečnih žrtv, ihtela je ter dajala duška svoji neizmerni bolesti. Župan Hribar je govoril ognjevitno o ljubezni do domovine, tolažil nesrečne rodbine in vzkliknil, da naj iz te prelite krvi vsklije sloga med nami, ki jo tako nujno potrebujemo. Dr. Tavčarjev govor pa je bil mogočen klic užaljene duše, ki se poglubi v svoji žalosti, da dá toliko glasneje duška svojemu čutilu. To je bil pomemben klic proti sistemu, avstrijskemu birokratizmu, ki ima na vesti obe žrtvi. Začrnila je iz tisočev grl prisega: Boj temu sistemu! Veličastna groza je objemala udeležnike, prevevali so jih čuti, da iz prelite krvi žrtv vsklije nova doba slovenske zavesti, slovenskega ponosa in neizprosne boja proti našim sovragom. Pevci so zapeli pod vodstvom Hubadovim žalostinko, na kar je govoril zastopnik socialne demokracije g. Anton Kristan. ki je izrekel med drugim željo, naj skoro nastopi socialna in demokratična država, potem ne bo več takih žrtv... Mrak je legal na zemljo, občinstvo pa je zapuščalo pokopališče ter se polagoma razšlo. Po mestu je bil mir.

Podrobnosti.

Vojakov v torek popoldan ni bilo na ulici. Niso smeli, «Pridni nemški vojaki» so morali se-

deti lepo doma v vojašnicah. — Poti do vojašnice «vrlih» Belgijcev so bile zastražene od orožnikov. — Prebivalstvo je bilo poslušno pozivu ljubljanskega župana, naj bo mirno. In res se mir ni kalil. Dokler so imeli javni mir in red v rokah vojaki in vlada, je bilo strašno, sedaj pa je bil takoj mir. — Poštno ravnateljstvo v Ljubljani je konfisciralo 5 dopisnic, na katerih so se bahali «Belgijci», kako so streljali Slovence. — Kakšni suroveži so ti «brave Soldaten» 27. polka, se vidi iz tega, da so še v ponedeljek skozi okna vojašnice kričali na pasante: «Windische Hunde!», «Lausbuben!» — Slavni poročnik Mayer je imel baje dopust, pa je šel prostovoljno v službo; rekel je baje: «Ich muss die windische Hunde todschiagen.»

Prizor na pokopališču.

V ponedeljek je bila mrtvašnica pri Sv. Kristofu cel dan nabito polna. Ljudstvo je glasno jokalo. Popoldne so prišli na pokopališče Lunderova mati, oče in nevesta. Kmalu za temi prideta v mrtvašnico brat Adamičev, Emil, učitelj in skladatelj, ter njegova mati. Ko Emil zagleda brata, se začne glasno jokati, se vrže na njega, ter ga začne objemati in poljubovati. Naenkrat pa Emil vstane, grozno zakriči in se zaleti z glavo v zid. Ljudje misleči, da je Emil zblaznel, začno vreti iz mrtvašnice. Mati Adamičeva je položila mrtvem sinu roku pod glavo, rekoč: «Kamen je vendar pretrd za te», na kar se je onesvestila. Ko je odpeljejo iz mrtvašnice, se postavijo pred njo tri nemške gospodične, ter se ji začno glasno v obraz smejati, med tem ko je vse drugo jokalo. Kmalu nato jih srečata gg. Petričeva in Bahovčeva, ki sta bili tudi na pokopališču, pred «Unionom». Bile so še vedno dobre volje in se razgovarjalo o svojem junastvu. Ko so jim pa omenjene gospe povedali par krepkih v obraz, so takoj utihnile in osramočene odšle.

Grozovitost vojakov.

Pripovedujejo: V noči od sobote na nedeljo so dragonci izbirali posameznike in so jih gnali v park pred justično palačo; tu so jih potem, podedince, ki so se resili pred konjskimi kopiti semkaj, obdelavali s plosko sabljo neusmiljeno po hrbtu in po stegnih i. t. d. Zraven so se pridružali: «Čak, hudič, jaz ti bom že pokazal». Potem so sekali s sabljami v grmovje, če bi bil kdo skrit, bi ga gotovo ubili. — V nedeljo je videlo mnogo prič, kako so dragonci vodili aretirance v «Verpflegsmagazin» in jih pretepali in suvali. Zakaj pa je sodnija tu in policija? Tako postopanje je ljudi silno ogortilo ter je najhujše obsodbe vredno!

Zgodovinski in slojstveni pregled za prihodnji teden.

27. septembra. — 1540. Papež Pavel III. potrudi jezuitski red. — 1729. * Pesnik Mihael Denis (Bard Sined). — 1808. Kongres v Erfurtu. — 1825. Na Angleškem otvorijo prvo železniško progo Stockton-Darlington.

28. septembra. — 1332. Ludovik Bavarski premaga Friderika Avstrijskega pri Mühldorfu in Ampfingu ter vjame njega in njegovega mlajšega brata Henrika. — 1762. † Narodni pevec Mihael Andreaž v Rožu na Koroskem. — 1797. * Pisatelj Mihael Verne v Orehku pri Postojni. — 1803. — * Ludovik Richter, slikarski risar lesorezov. — 1831. * Pesnik, pisatelj in kritik France Levstik v Retjah pri Velikih Laščah. — 1842. * Pesnik Rudolf Baumbach, zložil «Zlatoroga». — 1859. † Geograf Karel Ritter.

29. septembra. — 490 l. pred Kr. Bitka pri Maratonu. — 1273. Rudolfa Habsburskega izvolijo za nemškega cesarja. — 1560. † Gustav I. Wasa, švedski kralj. — 1681. Francozje zasedejo Straßburg. — 1758. * Admiral Nelson. — 1800. † Pesnik Mihael Denis. — 1892. V Ljubljani otvorijo novo deželno gledališče.

30. septembra. — 1382. Pogodbena listina, po kateri je pripadal Trst Avstriji. — 1745. Pruski kralj Friderik II. premaga Avstrijce pri Sooru. — 1804. V Pragi predstavljajo prvo češko gledališko igro. — 1895. † Skladatelj Hrabroslav Volarič v Devinu na Primorskem.

1. oktobra. — 331, pred Kr. Bitka pri Gaugameli. — 86. pred Kr. * Gaj Salustij Krisp. — 1684. † P. Corneille. — 1756. Bitka pri Lobosicah. — 1780. * Sloveči pridigar in pisatelj pater Paskal Škerbinec v Višnji gori. — 1814. * Pisatelj France Bežjak pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah. — 1814. * Matematik dr. France vitez Močnik v Gerknem na Primorskem. — 1817. * Lški zgodovinar Evgen Alberi. — 1826. * Slikar Piloty. — 1872. † Pisatelj Jurij Kosmač v Ljubljani.

2. oktobra. — 1529. Luter in Zwingli v Marburgu. — 1815. Začasno mirovno sporazumjenje v Parizu. — 1839. * Slikar Hans Thoma. — 1853. † Fizik France Arago.

3. oktobra. — 1307. V Njujorku v Severni Ameriki spuste prvi parobrod v morje (Robert Fulton). — 1829. * Andrej Komel pl. Sočebčan v Solkanu. — 1866. Na Dunaju sklenejo mir med Avstrijo in Italijo; Avstrija pripozna italijansko kraljestvo, v katerem se združijo Benetija, Italija pa se odpove Južni Tirolski. — 1867. † Erija Howe, iznajditelj šivalnega stroja. — 1884. † Slikar Hans Makart.

„Kdor jemlje mladini materni jezik,
ji krade razum in življenje in oropa narod
časti in pravice.“ Tako je dejal veliki
nemški pesnik Herder.

V pomirjenju.

Tiskovni oddelek ministarstva za notranje za-
deve razposilja sledeči komuniké:

«Vlada je kranjskemu deželnemu predsedniku
naročila, naj z vso odločnostjo odredi vse potrebno,
da bo v Ljubljani brezpogojno zajamčena osebna
in lastninska varnost. Zlasti se je naročilo
deželnemu predsedniku, da bodi vsakomur zago-
tovljeno prosto izvrševanje privatnih pravic in da
se nastopi proti vsakemu nepostavnemu pritisku
na prebivalce mesta. Zaradi tega naj se zabrani
vsako zbiranje na trgih in javnih prostorih in sicer
naj se tako zbiranje prepreči brezpogojno. Natančno
naj se poizveduje po onih osebah, ki so z nezakoni-
timi sredstvi terorizirale posamezne meščane po-
seбно ob odstranjevanju napisanih tabel in ki so se
udeleževale izgredev sploh, da se lahko postopa z
vso strogostjo zakona proti krivcem. Ako se poka-
žejo kakršnikoli pojavi novih izgredev, naj de-
želna vlada takoj sprejme v svoje roki
neposredno vodstvo policije. Vlada bo do-
bila primerna sredstva, da se ne ponove več do-
godki zadnjih dni in da trajno zagotove redne
razmere v Ljubljani.»

To imenujejo Beck, Bienerth, Schwarz et comp.
«pomirjevanje razburjenih duhov».

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Konec.

Prvi katoliški krščansko-socijalni
program je sestavil mogunški škof Viljem
Emanuel Ketteler* (roj. 1811, umrl 1877). On
spoznava bedni položaj modernega delavstva,
toda le krščanstvo more zopet rešiti uboge ljudi
nove sužnosti. Sredstev ima mnogo, toda krščan-
stva sredstva so pravna in ne materialna.
Prav je ustanavljati zadruge v socijalno pomoč,
a zadruge brez krščanskega duha ne morejo biti
trajne. Nekaj krščanskih pripomočkov za delavski
stan: Cerkev ustanavlja in vodi zavode za one-
mogle delavce, krščanstvo daje v krščanskem za-
konu in krščanski rodbini mnogo npravnih sil
delavskemu stanu, ono daje delavcu v svojih na-
ukih pravo omiko, krščanstvo ima neusahljiv vir
socijalnih sil, krščanstvo snuje rokodelska društva
in društva rokodelskih pomočnikov, ono podpira
tudi produktivne zadruge.

Ketteler je izdal l. 1873 delo: Katoličani
v nemški državi. Načrt političkega programa.
V tem programu, ki naj bi bil vodilo za ustanav-
ljajočo se katoliško političko stranko, obravnava
vsa javna vprašanja, smatra med drugim za nujno
potrebno organizacijo delavskega stanu, zahteva
zakonito delavsko dobo in nedeljski počitek,
 uvedbo obrtnih nadzornikov i. t. d. On je pripravil
podlago nemškemu zakonu o delavskem varstvu.
Kettelerjeve ideje so se razširile po vseh modernih
državah. V to so mnogo pripomogle okrožnice
„socijalnega“ papeža Leona XIII. V Avstriji (usta-
novnik baron Vogelsang) ima primeroma naj-
bolj razvito organizacijo krščanski socijalizem v
slovenskih pokrajinah.

Krščanski socijalizem skuša svoje ideje de-
jansko uresničiti tudi s krščansko strokovno
organizacijo. O binkošnih leta 1899 so imela
nemška krščanska strokovna društva v Mogunciji
svoj prvi shod. Že tedaj je bilo na shodu za-
stopanih čez 100.000 delavcev različnih društev
iz vse Nemčije. Od tedaj se vedno snujejo nova
strokovna društva na krščansko-socijalni podlagi
ne samo na Nemškem, temveč tudi v Avstriji in
posebej še pri nas na Slovenskem. Ta društva
obsegajo delavce najrazličnejših strok, zlasti pa
štejejo rudarska in železničarska društva prav ve-
liko število udov. Na Slovenskem si je pridobil
največ zaslug za krščansko socijalno organizacijo
ljubljski semeniški profesor dr. Janez Krek.
Poleg katoliškega krščanskega socijalizma mo-
ramo omeniti še protestantski krščanski
socijalizem, za čigar ustanovnika smemo šteti
berolinskega dvornega pridigarja Stöckerja, ki
je l. 1878 ustanovil posebno krščansko-socijalno
delavsko stranko.

7. Druge moderne narodno-gospodarske šole.

a) Zgodovinsko-etična šola. Njeni
glavni zastopniki Bruno Hildebrand, Karol
Knies, Viljem Roscher in Gustav Schmo-
ler uče, da družbeno gospodarstvo, ki se nam
kaže v posameznih dobah, vedno odgovarja do-
tični dobi. Zato je napačno misliti, da bi bile za
vse čase in vse narode umestne iste naprave. Na-
loge, ki jih ima država v svrhu blagostanja

državljanov, so v različnih dobah različne. Go-
spodarska znanost se nima pečati le z material-
nim bogastvom in z izmenjavo dobrin in dajatev,
slonečo na sebičnem nagonu ljudstva, temveč
ima obsegati splošni socijalni red in organizacijo
narodno-gospodarskega življenja, pri čemur se
mora tudi upoštevati etični moment.

b) Dunajska (psihološka) šola (Karol
Menger, Böhm-Bawerk, Wieser, Phi-
lippovich) smatra za glavno nalogo nacio-
nalne ekonomije, da analizuje zamotane gospo-
darske pojave. Zato si je pridobila ta šola velikih
zaslug za razlago marsikaterih gospodarskih poj-
mov (glavnica, dohodek, vrednost).

c) Agrarni socijalisti hočejo, da preide
zemlja v skupno last; zemljiška renta naj pripada
državi. Najbolj znani agrarni socijalist je Ameri-
kanec Henry George (u. l. 1897) po svojem
delu „Progress and Poverty“ (napredek in ubožstvo).

Slednjič nam je omeniti še nekatere slo-
vanske narodno-gospodarske pisatelje. Med
Rusi se odlikujejo: Stepanov, Butovski,
Galov, in med novejšimi: Bezobrazov, An-
tonovič, Vreden (Kurs političke ekonomije,
1880), Georgievskij, Ivanjukov (Političe-
ska ekonomija), Kosovski, Hodski, Morev,
Ščeglov in zlasti A. A. Isaev (Načala politič-
ske ekonomije, 2. izd. 1895); med Poljaki: Stroj-
nowski, Skarbek, in sedanji guverner avstro-
ogrške banke, Leon Bilinski; med Čehi Kaizl
in Bráf; med Srbi Vučić, čigar knjiga „Načela
narodne ekonomije“ (v 3 delih, izdanih leta 1895,
in 1898) spada po našem mnenju med najtemelj-
teje narodno-gospodarske spise moderne dobe.
in med Hrvati Lorković, Vrbanić in M or-
bar (Izabrana poglavja iz narodnega gospodar-
stva, 2 zvezka, 1902 in 1903). Slovenci posedaj
še nismo imeli sistematičnega dela o narodnem
gospodarstvu, pač pa so zlasti „Narodno-go-
spodarski Vestnik“, „Trgovski Vestnik“
in „Pravnik“ prinesli tudi več člankov o teore-
tični nacionalni ekonomiji, ponajveč iz peresa
dr. Žmavca in dr. Kuko vca. Poslednji je pre-
ložil tudi na slovenski jezik Blockovo knjižico
„Petit manuel d' économie pratique“, ki je name-
njena za ljudske šole.

**Tedenski sejem v Kranju dne 21. septembra
1908.** Prignalo se je — konj, 235 glav domače
goveje živine, 207 glav hrvaške goveje živine, 11
domačih telet, — hrvaških telet, 216 domačih
prašičev, — hrvaških prašičev, 26 domačih ovc,
— hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih
volov. — Pitani voli 100 kg 66—70 K, na polo-
vico 100 kg 58—62 K, za pitanje 100 kg 54—56 K,
kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 11-25,
proso K 9—, rž K 10—, oves K 8-50, ajda
K 9—, repno seme K —, fižol ribničan
K 14—, mandalon K 14—, koks 15— za 50 kg.

**Dobavni razpis. C. in kr. poveljnistvo pomor-
skega arzenala v Pulju** razpisa trgovski in obrtni-
ški zbornici v Ljubljani, da se bo pri omenjenem
poveljnistvu vršila dne 15. oktobra t. l. ob 4. uri
popoldne ponudbena razprava za dobava potreb-
ščin c. in kr. pomorskega arzenala v Pulju za leto
1909. Dobaviti bo med drugim: deske, volno, blago
iz usnja, lanevo olje, barve, milo, sveče, metle,
krtače, oglje, vrvi, koca, jekleno žico i. t. d. Po-
nudbe je najkasneje do 3. ure popoldne navede-
nega dne vložiti pri adjutanturi gori imenovanega
poveljnistva v Pulju. Dobavni razpis, splošni in
špeciální pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške
zbornice v Ljubljani na vpogled.

V Kranju, dne 26. septembra 1908.

Deželni zbor goriški je imel prvo sejo dne
21. t. m. Maša, nagovori, obljube. Nadškof se je
opravičil. Druga seja je bila v torek 22. t. m., ki
pa se je na predlog poslanca Gregorina odložila
v znamenje sočalj z ljubljanskimi žrtvami. Ma-
rani se je v imenu Italijanov pridružil predlogu.
Attems je protestiral, da se je vojaštvu očitala
pristanost (kaj je Attems videl, kaj se je v Ljub-
ljani počelo?!), a Gregorin je izjavil, da ni hotel
napadati vojaštva, marveč vladni sistem, ki ga iz-
rablj. Glavar je sejo odložil na drugi dan. Tretja
seja je bila torej v sredo. Prebrale so se najpoprej
nekatere interpelacije in predlogi, potem pa poro-
čilo predsedstva: razne prošnje za podpore, in sicer
od občin, društev, privatnih oseb i. t. d. Pri drugi
točki je šlo v prvi vrsti za določitev števila članov
verifikacijskega odseka. Slovenski klub je predlagal,
naj obstoji ta odsek iz 9 članov, istotako furlanski
klerikalci, dočim so laški liberalci in slovenski kle-
rikalci hoteli imeti 10 članov, in sicer 8 iz slo-
venskega kluba, 2 iz slovenskih klerikalcev, 3 iz
laških liberalcev in 2 iz furlanskih klerikalcev. Po
jako burni debati je prišlo končno do glasovanja,
pri katerem se je pokazala zveza slovenskih libe-
ralcev z laškimi klerikalci. Predlog teh dveh klubov
(9 članov) je bil sprejet s 15 proti 14 glasovom.
Nato so zapustili laški liberalci in slovenski kle-
rikalci dvorano. Znamenita je izjava glavarja Pa-
jerja nato, da pripada on liberalni laški stranki, ki
je zapustila dvorano, pa zato zaključuje sejo in — gre!

O načrtu novega brambnega zakona pripo-
veduje „Budapesti Hirlap“ nekatere posameznosti.
Po novem načrtu se uvede 2 letna vojaška
služba za vso armado, izvzemaš kavale-

rijo in artilerijo. Rekrutni kontingent se zviša
na 160.000 mož; nastavi se več podčastnikov, ki
bodo službovali čez predpisano službeno dobo.
Rekrutni kontingent pri domobranstvih se zviša na
214.000 mož, da bo torej domobranstvo v miru
stelo 420.000 mož. Nadomestna rezerva se odpravi
in se nadomesti z „ljudsko brambo“.

**Prebivalstvo Hrvaške in Slavonije koncem
l. 1907.** Statistični glavni urad v Zagrebu je obe-
lodanil glavne podatke statistike ljudskega gibanja
leta 1907. Po teh podatkih je stela Hrvaška in
Slavonija (z vojaštvom vred) koncem 1907 —
2 626 630 prebivalcev, koncem leta 1906 le —
2 592 969. Večja hrvaška in slavonska mesta so
stela 222.638 duš (med temi Zagreb 74 900). Drugo
prebivalstvo se razdeli po županijah nastopno:
Lika-Krbava 213 280, Modrus-Reka 224 636, Za-
greb (izvzemaš Zagreba) 517 775, Varaždin 288.634,
B.lovlar-Križevac 335.701, Požega 259.848, Virovi-
tica (izvzemaš mesto Osjek) 241 805, Srem (izvzemaš
mesto Zemun) 396.743.

Med Bolgarsko in Turčije je nastal konflikt.
Vest, da bolgarski diplomatski zastopnik Gešov
ni bil spoznan za enakovrednega z ostalimi diplo-
matičnimi zastopniki povodom slavnostnega obeda
pri ministru zunanjih del, je zbudila v bolgarski
javnosti veliko razburjenje, ker se smatra za raz-
žalitev kneževine. Vsi časopisi razpravljajo o do-
godku. Mladoturski krogi si prizadevajo, da bi se
konflikt poravnal ter se dalo bolgarskemu diplo-
matičnemu agentu zadoščenje. Avstro-ogrski vele-
poslanik v Carigradu, grof Pallavicini, je pose-
doval pri turski vladi, naj se vabi po dosedanjem
običaju k oficialnim priredbam bolgarski agent z
drugimi diplomatskimi zastopniki vred. Iz Sofije
poročajo, da deluje bolgarska vlada na to, da se
Bolgarska prizna kot od Turčije neodvisna država
ter se proglasi za kraljevino. Razglasitev Bolgar-
ske za kraljevino se baje izvrši v najkrajšem času.

Interparlamentarna konferenca je bila v če-
trtek ob 11. dopoldne otvorjena v Berlinu. Po-
zdravil je udeležence v imenu nemške vlade kan-
celar grof Bülow. Za njim je govoril ogrski mini-
ster grof Apponyi.

Ruska policija je zasledila razsežno revoluci-
onarno organizacijo ter je zaprla 86 oseb, med
njimi višjega policijskega uradnika, 4 brzojavne
uradnike in 6 železniških uradnikov. Policija je za-
plenila tudi veliko zalogo orožja in tajni arhiv.
Tajna policija je izvršila včeraj po celem mestu
hišne preiskave, pri katerih so se dobile tri bombe
in mnogo dinamita. Zaprli so nad 100 oseb iz
boljših slojev. Razpuščenih je osem okrajnih od-
borov revolucionarne stranke. V Nevi v bližini
spomenika Petra Velikega so našli zabojo, v kate-
rem je bilo 6 bomb. Ena bomba je eksplodirala,
ne da bi koga ranila.

Godovi prihodnjega tedna:

27. Radomira, Vojdrag; 28. Venčeslav, Časti-
mir, Vidica; 29. Voja, Bogomir; 30. Hijeronim,
Jekica, Jeronima; 1. oktobra: Remigij, Pribimir,
Dragoja, Blažena; 2. Leodegar, Čudislava, Mira,
Vojslav; 3. Bogomil, Petna, Vitomir, Jaromir.

Izpred sodišča.

Poneverjenje. Franc Pretnar, poštar v Mojs-
trani, je bil od službe suspendiran, ker se je pri
reviziji dognal primankljaj 800 kron, katerega je
Pretnar takoj pokril. Obdolženec je bil pa obenem
blagajnik požarne brambe v Mojstrani, in ker se je
o tem dogodku zvedlo, zahteval je društveni načel-
nik od njega račun. Dolgo časa je Pretner odlašal,
končno pa le predložil odboru račun, iz katerega
se ja konstatoval primanjkljaj 533 K 40 h. Obdol-
ženec pravi, da se je nahajal v tiski, in je s tem
denarjem pokril poštni primanjkljaj. Obsejen je bil
na 1 mesec ječe.

Kranjska hranilnica. Znano je, da se
nahaja v Knaflijevih ulicah v Ljubljani de-
narni zavod, čegar vodstvo in uradniki
so prepojeni vsenemškega mišljenja. Znano
je, da ta denarni zavod, v katerega se
steaka osobito denar iz naše Gorenjske,
kar siplje denar za vsenemške naprave.
Znano je tudi, da ravno Kranjska hranil-
nica vzdržuje umetno vse maloštevilno
nemštvo na Kranjskem.

Zahvala. Povodom XXIII. velike skupščine
družbe sv. Cirila in Metoda v Ptujju dne 13. sep-
tembra t. l. javlja podpisano vodstvo svoja hva-
ležna čutila tem potom vsem, ki so pripomogli na
kakršenkoli način do sijajnega vspeha. Imenoma pa
se zahvaljuje slavni ptujski čitalnici za prepustitev
prostorov pripravljalnemu odboru ter moški in žen-
ski ptujski podružnici, za sestavo sporeda in pre-
skrbitev prenočišč in drugih udobnostij slavni godbi
in pevskima zboroma, vsem zavednim damam, ki
so sodelovale pri veselici; vsem častitim zboroval-
kam in zborovalcem; vsem cenjenim delegatom
naših podružnic in zastopnikom pokroviteljstev, sploh
vsem udeležnikom ki so vsak po svoje sodelovali
ob zares slovesnem našem zborovanju in bivanju
med cenjeni prebivalci izpostavljenega Ptujja. Vod-
stvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne
19. septembra 1908. Šemekovič, l. r., prvomestnik.

* Znameniteji njegovi deli sta: Die grossen sozialen
Fragen der Gegenwart, Die Arbeiterfrage und das Chris-
tentum.

Značilno, dvakrat značilno je, da se pogreba umorjenih nedolžnih žrtv ni udeležila naša c. kr. avstrijska vlada.

Ox oriente lux!

Zarko, vse oživljajoče solnce, prisvita nam od vzhoda dannadan tako, kakor nam je Kristov evangelij prisijal od vzhoda, sklenjen v kratkih besedah: «Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.»

Teh globoko čuvstvovanih besedi, ki označujejo edino pravo versko pojmovanje, niso mogli predreti in ugonobiti tudi tisti ne, ki so z mečem in krvjo razdirjali nemško kulturo med Slovenci in Slovani — naj si bodo to že Vikingi, Husovi sodniki leta 1414, cesar Sigismund ali pa avstrijski regiment št. 27 slavnega spomina iz 20. septembra 1908.

Časti si slednji s tom niso nakopali, pač pa se nehote s svojim divjaštvom prisišli nam v priliko, v tako priliko, da danes menda že brez ovinkov smeje trdimo: «Tuje sovraštvo nas je razdvojilo, tuje sovraštvo nas združuje!»

Da ali veste, Vi oholi Nemci, kaj to pomeni!?

Morda se sami tega ne zavedate, ker ste preneumni v svojem sovinizmu.

Stoletja in stoletja smo polnili Slovenci Vašo duševno srambo s svojim umom, nesteto je slovenskih kmetijskih sinov, katere reklamirate za svoje, Vas največjih literatov mej prvimi je Slovan Lessing (Lesnik) doma iz Kamnice; najboljši sodniki na takozvanem «Innerösterreich», ki so se seveda vsled modrega ravnanja avstrijske vlade ponemčurili, rojeni so bili iz slovenske matere, istotako nebroj učenjakov i. t. d. Kaj pa hočete sedaj, Vi, nemška revšeta, ki niti svoje zgodovine, prepojene s slovenskimi in slovanskimi talenti, ne poznate; in kaj hočete Vi, kranjski Nemci, oziroma nemškutarji, katerim Vam je vzor kultur-moža tisti Anastazij Zelenec (grof Auersperg), ki je dal kot nemško-olikan «Uebermensch», podložne mu kmete vpregati pred plug in z biči biti na «Thurn am Hartu» in cigar «Spaziergänge eines Wiener Poeten» imajo tako vrednost v nemški književnosti, da so jih nemški književniki diskvalificirali, kje pa imate kaj družega Vi, kranjski in sploh slovenski nemčurji pokazati, nego to, da se Vam je Vas trebuh odebil od slovenskih grošev!?

Ne, nekaj imate pač pokazati, to je res! Pokazati imate dan 20. septembra 1908 kot svojo pristno fotografijo, sliko Vaše nekulture, katero nam hočete vbijati v glavo kot kulturo, ko je sami nimate niti za lekarniški gram!

Od zadaj streljati!!!

Znak nemške kulture!

Toda 20. september 1908, ki ne bo nikdar izginil iz spomina narodu slovenskemu, prinesel nam je nekaj, česar ne moremo, dasi žalujoci nad padlimi žrtvami, preceniti, t. j. sporazumljenje med slovenskimi brati, kojega se tudi s krvjo preplačati ne more. — «Ljubezen je premagala svet» in ta ljubezen, ki se nam je svoj čas veroizpovedala iz vzhoda, ta ljubezen naj prepirajoče se slovenske brate ogreva in pozivi, kakor solnce, ki izhaja od vzhoda.

Če trdijo Nemci in se na to zanatajo, da smo Slovenci maloštevilen narod, da se narodi ne cenijo po kvantiteti, nego po kvaliteti («Wir Wilden sind doch bessere Menschen») in da se človeka ne meri od nog do glave, nego po pameti.

V svoji podivjanosti storili ste nam Slovencem uslugo, katere najbrže v svoji nemški neumnosti niti ne pojmite. Združili ste nas, katere ste prej s pomočjo c. kr. vlade razdvajali!

In če mislite, da se Vam bo posrečilo nas na novo zdvojiti, se motite, ker vsak dan gre solnce gori, ki mora oživljati našo slogo, ker to solnce sije vsak dan na tisti kraj ljubljanskega mesta, kjer je nemška brutalnost po nedolžnem prelivala kri — nedolžne žrtve morila.

Če pa je temu tako, onda ne bode nikdar in nobeden Slovenec pozabil storjenega zločina nemških barbarov in se bode, spominjajoč se po nedolžnem prelite slovenske krvi, vedno zavedal, da vpije nedolžna kri do neba, ki zahteva zadoščanje. To zadoščanje kruti Nemci Vam bodemo pa

Slovenci dali na nekrvav način, ker ste ravno pozabili božjo besedo:

«Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!»

Kri umorjenih žrtv dne 20. septembra 1908 je tista vez, ki mora združiti dosedaj needine Slovence in v tem znamenju Vam, preljubljeni sodeželani družega «deželnega» jezika, kličemo

«Na svidenje na gospodarskem polju!»

Dopisi.

Tržiške novice.

— Zalostni, krvavi dogodki zadnjih dni v Ljubljani so našli svoj odmev tudi v Trzinu. Kaj čudo! Saj ravno Slovenci v Trzinu čutimo najbolje pezo neusmiljene nemške pesti, saj smo ravno mi izpostavljeni oderuštvi in krutemu nasilstvu nemških pritepencev brezpogojno in brez kontrole. A bolelost, ki preveva naša srca ob izgubi nedolžne slovenske krvi si ni dala duška na oni način, ki so si ga Nemci najbolj želeli, da, ki so ga hoteli imeti s silo. Ni nas spravilo iz ravnotežja «kulturni» in «omikani» nastop nadutega gostilničarja Globolschnigga, ki je vrgel v ponedeljek zvečer dva uboga češka godca iz svoje gostilne samo raditega, ker sta pozdravila prišedši v gostilniško sobo z «dober večer»; ni se nam zdelo odgovarjati na otroče zasmehovanje črne zastave, ki je visela iz hiše, kjer je nastanjeno bralno društvo, od strani zupanovega nadebudnega frkolina; še celo psovaje s čistim alkoholom impregnirane «gospce» Auerjeve, ki je privandrala v Trzic s praznim žepom in raztrganim krilom, z «windische Bagage», ko so sli mimo njene trgovine telovadci telovadnega odseka tržiškega na kolodvor, da so odpeljejo k pogrebu v Ljubljano, nas ni vznemirilo. Saj vemo, da napoči enkrat ura povračila, in čim pozneje pride, tem temeljiteje bo povračilo. Razen par samonemških in dvojezičnih napisov, ki so izginili na neznan način, se ni pokazal ni najmanjši nemir, dasi je bilo v tork zvečer na kolodvoru navzočega na stotine slovenskega občinstva, ki je razburjeno pričakovalo od pogreba se vračajoče Sokole, člane telovadnega odseka in druge. Zastonj je torej strah naših nemškutarjev da si ne upajo niti na ulico, zastonj vsa organizacija privatnih policajev — naše ljudstvo je mirno, ker ve, da se rodi iz krvi nedolžnih žrtv ljubljanskih vsemu slovenskemu narodu lepša bojačnost. Vendar pa nam ta strah njihov dokazuje, da se zavedajo vseh velikih krivic, ki so jih zagrešili nad našim ubogim ljudstvom, in čim pride enkrat kazen — čas, ko zavre mirna kri, nosili bodo to kazen tem lažje, ker si bodo v svesti, da so si jo zaslužili. Nič ne bo pomagalo takrat prigovarjanje delavcem, da žive od nemških delodajalcev: slovenski delavec bo prišel do prepričanja, da njega najhujši zatiralci nemški tovarnarji niso prišli v Trzic iz prevelike ljubezni do delavstva, marveč zato, da si polnijo s pomočjo krvavih delavskih žuljev svoje žepce. Takrat napoči povračilni dan in strahovit bo ta dan.

— Pogreba nedolžnih žrtv nemške brutalnosti so se udeležila društva: «Sokol» po deputaciji 14 članov, slovensko bralno društvo in kat. telovad. odsek po deputaciji 4 članov. Razen tega je izobesilo bral. društvo v znak žalosti črno zastavo, in je naročilo po vseh cerkvah zvonjenje za čas pogreba. A bralno društvo je obračalo in župnik Spendal je obrnil: kar na kratko je odpoval zvonjenje. Kaj je tega moža, ki nosi vedno svojo narodnost na semenju, in katerega smo smatrali vsi kot koncilijantnega, vsega spoštovanja vrednega, privedlo do tega, nam ni znano. Med tem, ko žaluje vsa Slovenija za nedolžno prelito krvjo, se najde moč v črni suknji, ki bi moral imeti, kot oznanjevalec ljubezni do bližnjega in zaščitnik preganjane nedolžnosti, največ milosrdnosti, ki se postavi na ravno nasprotno stališče, in prepove edini mogoči dokaz pijetete do padlih žrtv. Čudno se nam zdi, pravimo, in nehote se nam vsiljuje misel o sulferajnski soli in pa strah za vsakoletni baksis, ki ga dobiva g. župnik od nemških tovarnarjev.

— Začetek sol. Pretečeni teden se je začel pri nas zopet solski pouk na tukajšnji ljudski soli, in se je otvoril prvi razred sulferajnske sole, kjer potučje — gospodje kaplani so se tera filjaltskim grošem odrekli — gospod župnik Spendal verouk. Teden prej že so se razdeljevali po Trzinu letaki proti sulferajnski soli, mnogo jih je bilo nalepljenih po hišah, katere je pa vsemogočni «gospod» občinski mož, ki je toliko moč za svoj žepni blagor na škodo občini, Bathelt, odstranjeval lastnoročno. Mimogrede omenjamo, da je bila velika sreča za imenovanega neodrešenca, da ga niso videle prave oči, in prav prijateljski mu svetujemo, naj v prihodnje ne poskuša več tako nevarnih eksperimentov. — Da se je vsedlo na nemške limanice vzlic letakom mnogo slovenskih kalinov, priča veliko število vpisanih otrok — 80 —, od katerih jih je več nego polovica slovenskega rodu. Pripravljeno imamo listo vseh onih starišev, in hoteli smo jo približiti že danes. Ali v oči gled krvavim žrtvam

nemško samopašnosti smo preložili to namero na prihodnjic, pač pa pozivljamo vse one stariše, ki imajo truhico slovenskega čuta v sebi, naj obrnejo nemški druhali hrbet, naj ne pomagajo množiti naši vladi števila naših sovražnikov, in naj vzamemo iz sol svojo deco, odkler je še čas. Povdarjamo, da le holest nas odvraca od vsakega maščevalnega nastopa proti onim zasepljenem, ki so se dali zapeljati od hinavskih Nemcev — v prihodnje odpade vsak ozir in nastopili bomo proti njim tako korenito, da jim bodo prešle v kratkem vse nemške muhe. Vzroka za pošiljanje otrok v nemško solo ni nobenega, ker je ljudska sola itak razen prvega razreda nemška.

— Občinsko gospodarstvo. Kakor znano, je tržiška občina v nemških rokah, dasi steje Trzic vseh Nemcev komaj 200. No, ti ljudje so vsemogočni in sluge njihovi si domisljajo, da smejo delati po vzoru njihovih predstojnikov. Opetovano smo že okrcali občinsko zastopstvo radi gospodarjenja z občinskim premoženjem, a kakor vidimo — zaman. Nekako pred dvema letoma je upeljalo županstvo dac na žganje, ki ga mora plačevati seveda delavec. Ta dac je pobiral občinski redar Majcen, nadut in nasilen človek. Kar je ves Trzic pričakoval, se je zgodilo: v zadnjem času je bil denar iz blajne poneverjen in poneverjenja deležna sta bila občinski tajnik Weber in imenovani redar. Poneverjen pa ni bil baje samo denar iz daca, poneverjen je bil tudi derar, ki je bil vplačan za podaljšanje policijske ure od gostilničarjev, in med tem, ko se da vplačani dac na žganje kontrolirati, ker se izdajajo bolete, se drugi vplački kontrolirati ne morejo. Izdajajo se pač nekaki vplačilni listki za prvo uro, če pa se podaljša policijska ura še dalje, potrdi službujoči redar vse nadaljine plačene ure na prvi listek, v bloku pa je kot plačana samo ena ura. Na ta način je pač kontroliran gostilničar, da nima gostilne dalje odprte, kakor do ure, ki jo je plačal, redar in županstva pa sta kontrolirana samo za eno uro. Uro so po kroni, in vzemimo slučaj, da kupi gostilničar kar štiri ure, plača štiri krome. On dobi za vtko uro posebej potrdilo na en sam listek, v bloku pa manjka tudi samo en listek — ena ura — za nepoštenega človeka izboren «kseft». In to se je tudi zgodilo. Poneverjeni denar iz daca — menda 300 kron — je bil na vse čudne viže povrujen. denar za vplačane nočne ure se ne da kontrolirati — mora trpeti občina. A čudo, nad vse čudo pa je, kar se ne pripeti nikjer drugje, oba poštenjakoviča ostaneta še nadalje v službi. Povsod drugod, kjer se pokaže kak nedostatek v denarnih stvarih, se pokažejo krivcem takoj vrata, pri nas pa je to nekaj drugega, saj znata oba poštenjaka psovati Slovence z «windische Bagage», «Hunde» in drugimi lepimi izrazi, ki se pa veliko bolj prilagajajo njima, zato — ostaneta še nadalje v službi in izkazati se jima mora še večje zaupanje. Od naših slovenskih odbornikov pa zahtevamo, da naj posežejo energično z obema rokama v to zadevo, ker zahtevali bomo od njih tudi račun. Obenem pa jih opozarjamo tudi na govorico, ki se siri po Trzinu, da misli namreč občina podeliti sulferajnski soli letno podporo. Geslo jim bodi: za nemške sole ni groša slovenskega! Če hočejo imeti svojo nepotrebno solo, vzdržujejo naj si jo sami — kapitala imajo dovolj. Med nami so namočena tla z nedolžno slovensko krvjo!

* * *

Iz Kropce.

Kroparski narodnjaki brzojavljajo: Povodom pogreba nedolžnih žrtv izražamo svoje sozaje in odločno protestujemo zoper skrajno sredstvo, ki se je rabilo proti avstrijskim državljanom. Istotako obsojamo podle napade nemških fanatikov v Pluju, ki so dali povod nemirov v Ljubljani. Vsem Slovencem pa kličemo: Združimo se, da postanemo gospodarji na svoji zemlji.

* * *

Iz Ovsiš pri Podnartu.

Občinski odbor slovenske občine Ovsise je v seji 24. t. m. storil soglasno sledeči sklep: Občinski odbor slovenske občine Ovsise izreka svoje globoko obzalovanje, da je v Ljubljani v nedeljo, dne 20. septembra 1908 brez vsake potrebe streljalo avstrijsko vojaštvo na avstrijske državljanke in pri tem ubilo več nedolžnih ljudi. Občinski odbor slovenske občine Ovsise protestuje najodločnejše proti rabi orožja, zahteva neizprosno kaznovanje vseh vojaških in civilnih krivcev, se izreka v imenu svojih občanov solidarne s slovenskim prebivalstvom bele Ljubljane in svečano izjavlja, da bodo vsi naši občani izvajali geslo: «Svoji k svojim!» — Jožef Pogačnik, župan.

* * *

Iz Rateč pri Kranjski gori.

Vršila se je občinska seja, v kateri se je oddal protest glede teh dogodkov. Črne zastave vihrajo. Ob treh je pričelo zvoniti. Ogorčenje silno. Kmetje pravijo: Slovenci res nismo za družega, kakor da plačujemo davke v denarju in krvi, potem pa nas pobijajo kot pse. Nekateri so dali posebno izdajo «Gorenjca» v okvir.

* * *

Razburjenost v Škofji Loki.

Mirno našo Škofjo Loko je razburkala nemška surovost! Po dogodkih v Ptujju je nenadoma vzklopela kri vseh slovenskih Ločanov! Škofja Loka je komaj zadržavala preteče izbruhe opravičenega gneva in srda napram oholim in krvoločnim Nemcem, ko so prihajale žalostne vesti iz naše stolnice, bele Ljubljane o nedeljskem krvoprelitju, ki so pretresle ves naš slovenski svet! A mir se pri nas ni kalil. Vendar je tudi Škofja Loka govorila, da je in hoče ostati slovensko mesto! V noči od ponedeljka in torška irginili so po vsem mestu nemški napisi! Zjutraj so Ločani z veseljem občudovali prebarvane nemške napise in to tudi vsi odobraval. Torej se je vendar tudi Škofja Loka pokazala, da se je vzbudila iz dosedanje brezbriznosti do nemštva in če Bog da, se v Loki se ne bodo več sopirili za nas čisto nepotrebni nemški napisi. Škofja Loka sočustvuje z Ljubljano! Čela naša slovenska Loka plaka ob sveži gomili narodnih mučenikov, ki so svoje mladostno življenje žrtvovali za svojo ljubljeno slovensko domovino! Bilo je več kakor sto Ločanov, ki so se v torek udeležili veličanstvenega pogreba, ki ga je v žalosti se nahajajoča metropola Slovenije priredila nedolžnim žrtvama Adamiču in Lundru! Deputacija «Narodne čitalnice» z zastavo, «Sokol» in «Telovadni odsek» so bili zastopani pri pogrebu, da solidarno, kot sinovi enega naroda, naroda slovenskega, izkažejo čast padlim mladencema! Raz hiš so vihrale črne zastave, prodajalne so bile ob času pogreba zaprte, vsako delo je počivalo. Vse je izgledalo, kakor da Škofja Loka nima več življenja v sebi! Turobni glasovi zvonov z vseh mestnih cerkva so pretresali kosti in mozek nam, ki se nismo mogli udeležiti pogreba! V duhu pa smo bili vsi v naši Ljubljani! Danes, ko zemlja slovenska krije mrtva trupla nedolžnih žrtev, zbral se je na županovo povabilo zastop mestne občine Škofja Loka k seji ob 11. ure dopoldne. G. župan Niko Lentek je v svojem pretresljivem nagovoru omenjal vse dogodke minulih krvavih dnevo. Na koncu je predlagal sledečo resolucijo, ki je bila od vseh 14 prisotnih odbornikov soglasno sprejeta: «Občinski zastop mesta Škofje Loke izraža svoje ogorčenje nad pobalinskim napadom na mirne udležence Ciril-Methodove skupščine v Ptujju, protestira proti brutalnemu postopanju soldateske in zoper prekoračenje vojaške oblasti s preziranjem mestne avtonomije pri demonstracijah v Ljubljani ter se pridružuje žalovanju slovenske metropole po nedolžnih žrtvah.» Celo mesto Škofja Loka zre z največjim upom v boljše bodočnost slovenskega naroda! Nemškemu nasilnemu navalu se moramo upreti z vsemi svojimi silami! Vsak zaveden Slovenec bodi na straži in vedi, kaj mu je zdaj storiti! Objestnosti nemške mora biti konec! Z našimi krvavimi žulji ne bomo več pomagali pitati preobj. denega Nemca, ki nam vrača milo za drago s tem, da nas pobija kakor pse. Vsak zaveden Slovenec mora vedeti, da mu je narodna dolžnost držati se gesla: «Svoji k svojim.» Slovenec podpiraj brata Slovenca!

Iz Koroške Bele.

Občinski odbor slovenske občine Koroška Bela je pri današnji seji storil soglasno sledeči sklep: Občinski odbor slovenske občine Koroška Bela izreka globoko obžalovanje, da je v Ljubljani v nedeljo dne 20. septembra 1908 hrez vsake potrebe streljalo avstrijsko vojaštvo na avstrijske državljane in pri tem ubilo več nedolžnih ljudi. Ves občinski odbor slovenske občine Koroška Bela protestira najodločneje proti rabi orožja, zahteva nezpropno kaznovanje vseh vojskih in civilnih krivcev, se izreka v imenu svojih občanov solidarnega s slovenskim prebivalstvom bele Ljubljane in svečano izjavlja, da bodo vsi naši občani odslej nezpropno izvajali geslo: «Svoji k svojim». Iskrena želja občinskega odbora je, da se kolikor mogoče ostrine različnih strank vmilijo, da zamorejo skupno z združenimi močmi delovati za blagostanje slovenskega naroda. Z ozirom na to se pozivljejo vsi slovenski poslanci in merodajne osebe, da brez razlike store vse, kar je njih dolžnost za slovensko ljudstvo. Koroška Bela, dne 24. septembra 1908. Potočnik, župan, Janko Bärger s. r., Jurij Šoklič s. r., Leopold Zore s. r., Jožef Mulej s. r., Martin Noč s. r., Lovro Noč s. r., Karol Lorenc s. r., Janez Babič s. r., Fran Košir s. r., Fran Verweger s. r., Fran Zvab s. r., Melhior Svetina s. r., Ivan Eriah s. r.

Kako je v Kamniku?

Iz Kamnika se piše: Na malograjskih razvalinah, iz visokih zvonikov župne in žalske cerkve ter iz večine vseh meščanskih hiš visijo črne zastave. Poleg vse te žalosti, v katero je sedaj cel Kamnik ovit, pa z veseljem opazujemo, kako zginjajo nemški napisi drug za drugim iz površja v morje večne pozabljivosti. Vsak čas vidiš kakega obrtnika, kako si čedi svoj napis nemških «čack». — Vse to pa «ljuliko» med pšenico, brez katere tudi v Kamniku nismo, grozno peče. Med vsemi se pa še najbolj jezi in togoti nekdo nemško, prav puranu podobno človeče, ki je kot sluga nastavljen v ysenemskem «Badeanstaltu».

Kranj za ljubljanske žrtve.

Občinska seja z dne 25. septembra t. l.

Točno ob šestih zvečer so se zbrali skoro polnoštevilno občinski odborniki v črnih oblekah. Vsem se bere žalost z obraza.

Župan Karol Šavnik otvori sejo, konstatira sklepčnost in imenuje overovateljem zapisnika občinska odbornika Cirila Pirca in Antona Zupana. Potem nadaljuje (občinski odborniki vstanejo raz sedeže):

Častiti tovariši! Pod utisi resnih in pretresljivih dogodkov, ki so se dogodili zadnje nedeljo v deželni stolnici mestu, beli Ljubljani, otvarjam današnjo izvanredno sejo. Vsled teh žalostnih dogodkov je nastala razburjenost in vsa dežela tuguje v globoki žalosti. Zato so te dni vihrale in še vihraje črne zastave raz hiš brez razlike strank. Po dolgem času je naš narod zopet složno nastopil. (Dobro-klici.) Tisočem in tisočem, ki so se udeležili pogreba, so tekle solze ob odprtju grobu žrtev, ki sta končala nedolžno svoje življenje med zidovi ljubljanskih ulic in močili ljubljanska tla s svojo krvjo. Prepričan sem, gospodje, da Vam ti dogodki pretresajo dušo in srce, ter upam, da soglasno sprejmete manifestacijo proti tem žalostnim dogodkom, ki bodo s krvavimi črkami zapisani v zgodovini slovenskega naroda; obč. odbornika dr. Valentina Štempiharja pa prosim, da stavi tozadevni predlog.

Občinski odbornik dr. V. Štempihar govori takole:

Cenjeni tovariši! Če poleti, ko ima solnce največ moči, to solnce žge dan za dnevom na zemljo, je neobhodno, da nastane vzdušno ozračje in iz tega vihar. To se godi vsled zakona v naravi in vse, kar moremo mi storiti, jeskrb in priprave, da ta vihar preide brez posebne škode, da iz viharja ne nastane katastrofa.

Minulo je že nad 30 let, kar je v veljavi člen XIX. osnovnih državnih zakonov, ki zajamči vsaki posamezni narodnosti v Avstriji popolno ravnopravnost. Ali ta zakon je za nas Slovence še danes le na papirju. V nekaterih strokah državnega organizma smo še danes brezpravni, v nekaterih državljani druge in tretje vrste. Danes niti misliti ni, da bi bil kak slovenski suplent imenovan za profesorja na kaki gimnaziji v izključno nemški deželi — to doseže k večjemu disciplinarnim potom — niti misliti ni, da bi postal Slovenec okrajni glavar ali notar v nemškem okraju. To je naša ravnopravnost. Ta ravnopravnost pa ima za Nemca vse drugo lice. Nemeč je ne le izključni in neomejen gospodar na nemškem, on je ravnopraven tudi na slovenskem ozemlju, da celo prednost ima pred Slovincem. Kakor osušena zemlja dežja, tako bi potrebovala politična uprava na Kranjskem svežega slovenskega, nadarjenega naraščaja. A kljub temu vidimo dannadan, da se odklanjajo slovenski juristi, v službo pa se jemljejo praktikantje in napol praktikantje, ki se niti z besednjakom v roki ne morejo razumeti z našim kmetom.

Imeli smo v deželi že razne deželne predsednike, nekateri so bili s srcem pri stvari, drugi zopet smatrali deželo le kot prehodno ščacijo za boljše karijero. Ali tako brez idej, brez samostojnosti, brez mozga, tako odvisno od zunanjih vplivov in sunkov, se še nikdar ni vladalo na Kranjskem, kakor se vlada sedaj. In tudi slovenski živelj se že dolgo ni tako odrival iz politične službe, kakor sedaj.

Tako vladanje pa provzroči tisto vzdušno socialno in politično ozračje, katerega neobhodna posledica je vihar. In ta vihar je prišel. Vlada je sejala veter in sedaj žanje vihar.

In da je vihar prišel silovitejši nego kdaj poprej, za to so dali neposredni povod škandali v Ptujju, provzročil pa ga je kratkovidni in enostranski vladni zistem.

Tak zistem, ne le da disgustira, ampak tudi demoralizira.

Tisti, ki se danes zgraža nad ljubljanskimi dogodki in misli te dogodke sanirati z bajoneti, tisti noče ali ne more videti stvari do dna. Če organizem stresa groznica, pameten zdravnik ne bo tolkel po vibrujočem organizmu, ampak skušal bo odstraniti predpogoje bolezni.

In če bi bila vlada mótala vedeti, da pride vihar, ker je to le narodna posledica vladajočega sistema, bila bi njena prva dolžnost skrbeti, da ta vihar ne provzroči katastrofe. Tega pa vlada ni storila in posledice so bile nedolžne žrtve, ki so padle 20. septembra pred šenklaško cerkvijo, žrtve, ki so prinesle neizmerno gorje med prizadete rodbine, in katerih spomin bolešno stresa vsako slovensko, vsako čuteče srce. Danes vemo vsi, da bi ne bilo prišlo do tega, če bi bilo predsedstvo deželne vlade in poveljništvo 27. pešpolka v usodni noči razpolagalo le čez en majhen košček tiste modrosti, o kateri pravi kancelar Oksentirna, da jo je tako malo potrebno za vladanje sveta. In kar najbolj žge in najbolj peče

nepo-redno prizadete in vso slovensko javnost, je zavest, da je bilo to klanje popolnoma nepotrebno, da bi ne bilo mogoče, če bi se bili uvaževali predpisi, ki določajo, kdaj sme vojak streljati.

Pretekli torek je ves slovenski narod spremljal nedolžne žrtve k zadnjemu počitku. Zagrebli so sicer te žrtve ali mrtve niso. Če pravi Goethe, da je kri sok prav posebne vrste, velja to še posebno o narodnih in političnih mučenikih. Taki mrtveci imajo čudovito lastnost, da žive tudi po pogrebu. Kakor neiztroheno pisurkovo srce so, čimdalje od smrti, tem jasnejši, tem veličastnejši je njihov spomin. Ta spomin poživlja na čudovit način ljudsko dušo, ljudsko energijo. In če bo Slovenec kdaj dosegel dejansko to, kar mu je v zakonu zajamčeno že čez 30 let, če bo kdaj gospodar na lastni grudi, potem bo zgodovina rekla, da so k temu cilju tudi pripomogle nedolžne žrtve z dne 20. septembra.

Raz streh naših hiš so zadnje dni vihrale žalne zastave, kakor še nikdar poprej. Meščanstvo našega mesta je dalo s tem izraza svoji notranji bolesti. Umestno je, da tudi občinski odbor da duška svojim čutilom in v to svrhu predlagam v imenu občinskega predstojništva:

Občinski odbor Kranjskega mesta pridružuje se globokemu in iskrenemu žalovanju, ki pretresa zaradi nedolžnih žrtev, padlih dne 20. sept. v Ljubljani vsako slovensko in sploh vsako čuteče srce.

Občinski odbor obžaluje, da predsedstvo deželne vlade in vojaško poveljništvo v usodepolni noči ni pokazalo tiste previdnosti in tistega takta, ki bi bil preprečil katastrofo in izreka nado, da bodo poklicani faktorji ukrenili vse, da postanejo taki nedostatki v prihodnje nemogoči.

Za spomenik padlih žrtev se dovoli 100 K, za podporo ranjencev 200 K, skupaj svoto 300 K.

Predlog se sprejme nato soglasno, na kar zaključil župan sejo.

Novičar.

Posebno izdajo smo odredili minuli ponedeljek. Ljudje so se kar trgali zanjo.

Naše mesto je pokazalo zadnje dni prav dostojno svoje simpatije za ljubljanske žrtve. Vse mesto — ne glede na stranke — je bilo v črnih zastavah. Narodni odbor je naročil zvonjenje po vseh kranjskih cerkvah. Popoldne so bile vse trgovine zaprte in skoro pol Kranja je bilo ta dan v Ljubljani pri pogrebu. V sredo zjutraj se je služila v tukajšnji župni cerkvi maša-zadušnica, katere so se udeležili poleg nebroj občinstva malone vse kranjske dame.

Pohvalno moramo omeniti, da je naš dekan, gosp. Anton Koblar dal brezplačno zvoniti po kranjskih cerkvah in tudi maša-zadušnica se jo služila zastonj. Hvala njemu in gg. kaplanoma!

Čudni ljudje. Dasi so na eni strani mnogi kranjski trgovci sami, prostovoljno in še s ponosom odstranili nemške napise na svojih tablah ter nemške reklame, so zopet drugi, ki uprav ostentativno puste ali viseti dvojezične napisne table ali pa — kakor reklame — vsak dan sproti izobešajo. Tako vidimo nekje še vedno dvojezični tabli zavarovalnic Fonciere in vzajemne graške zavarovalnice, drugod se zopet spiri velikanski Kunerol, Pflanzenfett. Različne «Raftmunde» in «Felixce» se še vidi tuintam in tudi «Friseur» hoče biti v Kranju samo še en brivec. «Neue Post» pa se gotovo še topi sladkih spominov na lanskoletno bivanje ministrskega predsednika in njega pohvalni izraz o gotovem kraju. Mislimo, da bi že lastni ponos Slovenca ne smel trpeti napisa v svabskem jeziku. Posebno pa pride tu tudi še v poštev, da je to naravnost izzivajoče in gotovo ne pripomore k pomirjenju razburjene krvi. Ko bi se pa pri tem izzivanju kaj zgodilo — čemur se ne bi bilo čuditi — bo pa veliko vpitje v Jeruzalemu! Ali pa naj bo to morda očitno znamenje, da vsi ti trgovci i. t. d. ne marajo poseta Slovencev? Če je temu tako, jim bomo prihodnjič ustregli ter priobčili njih kraena.

Nemška predrznost. V torek zvečer je pričakovala večja družba na peronu kranjskega kolodvora vlak, s katerim so se pripeljali prvi udeležniki pogreba nesrečnih žrtev. Razgovarjali so se o grozovitostih nemških belgijskih vojakov napram slovenskemu ljudstvu v usodni noči in o kmetih, ki so v Mengšu baje zavrtili dragonce kat s kosami. Temu pogovoru, ki je veljal samo omenjeni družbi, je prisluškovala gospa soproga tukajšnega načelnika. S silno jezo je začela zapirati okna svojega stanovanja in vpila: «Ach, das ist aber schon zuviel!» Ko je na to vpitje priletela iz druge sobe njena hčerka gledat, kaj se je vendar zgodilo, prišla jo je ogorčena maná z vso močjo za roko ter jo zapodila sredi sobe, luputaje z okni in vratmi, osorno zabavljajoč na mirno se razgovarjajoče čakalce. Predrzo obnašanje zagrizene Nemke družbe kar nič ni motilo. Pač pa se je pripomnilo: «Milostiva, na slovenskih tleh se boste morali polagoma vsemu privaditi!» Gospoda načelnika

Inglitscha opozarjamo, naj obvesti primernim potom svoje boljše polovico, da so v Kranju za njo najmanj ugodna tla za kakršnokoli izzivanje. Pove naj ji pa to šele čez par dni, ker se namreč bojimo, da se njeno razburjenje do danes še ni popolnoma poleglo, kar bi pa sicer lahko zelo slabo uplivalo na njeno germansko srce.

Podpiranja vredna firma. V ponedeljek smo videli pred hišo nekoga trgovca v Kranju pet lastyenihi voz, napolnjenih s specerijskim blagom. Trgovci in gostilničarji po deželi gotovo vedo, da je ta kranjski trgovec Nemec in vnet podpiratelj «Südmark». Tako je prav! Le na ta način, če kupujemo pri Nemcu, se podpira Slovenca.

Nečuvstvo. V ponedeljek so se pritoževali po javnih lokalih kmetje: «Pri glavarstvu sem bil, pa se nisem mogel zgovoriti z gospodom komisarjem, ker ne zna slovenski.» Vprašamo, je-li uradništvo radi stranke, ali pa so morda stranke radi uradništva tukaj. Gotovo prvo. Pozivljamo c. kr. deželno vlado, naj nemudoma popravi ta nedostatek in naj prestavi koncipista ali praktikanta — ne vemo, kake šarži imata — Deva in Pinkava, na Gorenje Štajersko ali Tirolsko, nam naj pa da jezika zmognanih slovenskih uradnikov, da bodo lahko v domačem jeziku občevali s strankami. Naša zahteva je v interesu vlade same, ako si hoče pridobiti zaupanje občinstva. Ako nam vlada ne ugodí, postregli ji bodemo z detajli, kateri ji ne bodo v posebno čast.

Naval na Kranjsko hranilnico v Ljubljani. Od preteklega ponedeljka naprej dvigajo ljudje trumoma denar iz nemške Kranjske hranilnice. Mej otimi, ki oblegajo dannadan Kranjsko hranilnico, se pa opazuje posebno mnogo kmetškega ljudstva in pa takih zmernih ljudi, ki se ne vtikajo v nobeno politiko. V teku teh malo dni se je dvignilo iz Kranjske hranilnice že skoro en milijon kron.

Tudi mladi Preisinger, sin tukajšnjega geometra, s katerim se je naš list kakor tudi z očetom že ponovno bavil, je v usodepolni noči zabcdel nekoga Slovenca. Slovenci, kadar pride ta fantek domov, mu izprašajte njegovo vest!

Boj za stare pravde. Odposlanstvo obeh strank je bilo te dni pri deželnem glavarstvu g. Šukljeju glede samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani. Deželni glavar je obljubil, da se zaveda ugodno reši v prihodnji seji.

Tvrška Kosler. Svoj čas je sedanjí imetnik te tvrške g. Peter Kosler, ko se ni prišel do korita «Kranjske hranilnice» in onega g. Luckmanov in ko je še kot učencem prebival v Kranju pri «Kustrovih», podpisaval se «Skalomir Koslar» in njegov brat Ivan Kosler je bil svoj čas pevec-baritonist v ljubljanski čitalnici. «Et memínisse juvat.» In take odpadke pobirajo heroični Nemci, in take renegate naj podpira Slovenec, da se bodo še bolj zdebelili za naše trdo prislužene groše! Odgovor ve vsak sam.

Netaktnost ali demonstracija? V splošno zadržanje je v včerajšnji seji obč. odbora v Kranju vstal med govorom g. dr. Štepiharja tukajšnji živinozdravnik Anton Korošec in tudi pri glasovanju ni bil navzoč. Vsakakor je to vse graje vredno dejstvo, katero treba javno pribiti. Naj se g. Korošec vendar ne domislija, da je s tem komu imponiral. Tak človek zasluži, da se ga bacne iz občinskega odbora, kamor itak ne spada, ker je občinski uslužbenec, in odjeda kruh samostojnemu živinozdravniku. Ob tej priliki mu tudi javno povedno, da smo večkrat raje samolčali nebrojne pritožbe čedenj, od tuj pa tega ne bomo storili več. Mož je menda presit.

Priporočemo v posnemanje. Gospod hotelir «Stare Pošte» v Kranju je dal napraviti na svojem hotelu poleg že prejšnjega slovenskega namesto nemškega napisa «Alte Post» — Stara Posta s čitalnico v srbskem jeziku. Ta napis je provzročil splošno pozornost po mestu. Kakor se nam poročča, hoče g. hotelir premeniti tudi napis «Garten-Restaurant» v českem jeziku. Vrlo dobro!

Tudi v Kranju se toči se sedaj Koslerjevo pivo. Posebno dobro isto po kvaliteti itak ni, koštatno pa tudi ni, da bi s tem pripomogli kranjski meščani opijanjevati «Nikolaus-kürassirje» za paboške na slovensko ljudstvo. Menda se na ljubljanskem magistratu hrani zlomljeni dragonski pajak.

Kamenja ni bilo! V grške in dunajske liste in sicer tudi v dostojne liste, ki bi gotovo rajši pisali samo in čisto resnico, se je zanesla zlagana vest, da so v nedeljo zvečer metali demonstrantje kamenje na vojaštvo in da so bili usodni strelci dele odgovor na ta napad. Mi konstatiramo, kar je z mnogostevilnimi pričami dokazano, da nihče ni metal kamenja in niti en sam vojak ni ranjen. Trdno je pribito in ostane pribito za umirom, da je streljalo vojaštvo brez vsakega povoda in da torej obadva umorjena, Lunder in Adamič, nista žrtvi vojaške samoobrambe, temveč žrtvi navadnega brezsrčnega umora! To je treba na ves glas povedati, kajti zdaj bodo prihajala prikrojena in potesana oficialna poročila, ki bodo hotela oprati krivce nedeljskih pobojev. Schwarz naj se pere, kolikor mu drago — opral se ne bo, njegove foke ostanejo krvave! R. P.

Pesajilo pri kreditnem zavodu. Da more nemška hranilnica vstopiti zahtevi vlagateljev, ki tirjajo nazaj svoj denar, najela je pri kreditnem

zavodu v Ljubljani (poprejšni banki L. C. Lukmann) kredit 400.000 kron.

Gadji zarod na slovenskih tleh. Kako objestni in skrajno predrzni so postali Nemci v Ljubljani, nam spričujejo dejstva zadnjih dni. Ob puku vojaških pušk kličejo v službi se nahajajoči nemški oficirji «Heil!», vladni uradniki, kakor Sima in Kulovicz, pa ploskajo ob padcu nedolžnih žrtev. To je višek podivjanosti c. kr. avstrijskih uradnikov! Za temi pa seveda ne sme zaostati nadebudni 20letni sin viteza Kalteneggerja. V Kranjski gori je brez vsakega povoda udrihal po malem fantiču, ki je prišel z materjo h koritu po vodo, nahrulivši ga: «Kaj ne, ti si tudi Slovenec?» Tako, torej v takem duhu je vzgojil gospod Oskar pl. Kaltenegger svojega sina. Radovedni smo, kako dolgo bo imel še ta človek usodo vseh slovenskih sol in vsega kranjskega srednje- in ljudskosolskega učiteljstva pod svojo nemško komando?

Kakšno slovo je napravilo 23. t. m. ponoči občinstvo morilcu Mayerju na kolodvoru. Zelo ginja livo piše o tem dogodku ljubljanski dnevnik «Slovenec»: Kar stoji južni kolodvor v Ljubljani, nikdar ni videl na peronu takega slovesa, kakršnega je včeraj občinstvo napravilo poročniku Mayerju pol ure pred polnočjo, ko se je odpeljal z brzovlakom v daljno temo. 27. pešpolk si tega dogodka, kako je bil spremljan njega častnik k vlaku, pač ne bo zapisal med slavne strani svoje zgodovine. Dogodek se je takole vršil: Večja družba nas je bila okoli 11. ponoči slučajno na kolodvoru. Jelo se je zbirati nekaj občinstva in naenkrat je začelo nekaj šumeti in glasovi so postali vedno glasnejši, češ: Mayer pride! Nekaj strašnega se poloti ljudi. Na kolodvoru so uslužbenci bili napeti — nihče ni vedel, kaj ukreniti. nihče vedel, kaj se utegne razviti iz tega. Le izredni energiji rediteljev, ki so se naenkrat iz občinstva javili sami, se je zahvaliti, da včeraj Mayerju ni bilo povrnjeno po znanem g-slu iz svetega pisma starega zakona, to, da je «Pöbel», kakor nemški listi pišejo — to ljudstvo, ki se je včeraj zadrževalo, da Mayerja ni na licu mesta s prsti in rokami zadržalo! To so junaki, ki se tako znajo brzdati! ... Ljudje radovedni hitijo iz perona proti izhodu. Tu pa se že vse blišči orožniških bajonetov in prikažejo se tudi rmeni znaki 6 častnikov 27. pešpolka. Ljudstvo je nehote se pomaknilo nazaj na peron. Pridrdral je brzovlak. Zdal pa pride skozi uhod (glavni) 20 orožnikov z nasajenimi bajoneti — tako častno stražo je imel poročnik c. kr. 27. pešpolka! Toda ljudstvo je samoizsebe napravilo nekaj, kar ni oborožena sila pričakovala — naredilo je špalir, za katerim se je postavilo večinoma orožništvo. Orožnikom je klicalo: Nič se mu ne bo zgodilo, samo pogledati ga hočemo, videti njegov obraz! Vse nemo. Kar pride Mayer in žalostna predrznost mu seva iz oči — ne, ta človek, smo si mislili takoj, ne more biti čisto pri pravi pameti. Za njim pet častnikov. Prepadeni uzro špalir. Komaj ga prekoračijo in stopijo do ograje, (vlak je stal na 1. progí) ljudstvo vzkipi v strahotnem gnjevu. Bati se je bilo nekaj groznega. Neki orožnik zašepeta g. Terseglavu na uho: «Za božjo voljo, mirite — drugače teče kri, ker imamo najstrožje naloge.» Medtem pa so že Ivan Štefe, zbornični svetnik Kregar in inženir Podkrajšek z veliko energijo ustavili ljudski tok. Iz brzovlaka je vse prihitelo gledat nepopisni prizor. Orožniki so stali nepremično, marsikomu se je tresla ob bajonetu roka, da bi ga zasadi, toda poveljenišvo orožniške eskorte je hvala bogu včeraj bil v rokah pametnega moža. G. Štefe se je postavil pred častnike — z zahvalo ga je neki častnik dregnil, za kar se pa ni zmenil — potegnil trobojnico iz žepa in zagromel: V imenu te trobojnice mirujte! To je znamenje rediteljskega odbora. Toda kakor orkan je zabučalo okulo: «Mörder!» Strašni vzklik, ki se ravno v nemščini čuje tako grozno, je odmeval po peronu in se vzdigal v zrak dalečnaokoli. Urnobesni vzkliki so se vrstili: «Mörder!», «Lotterbube!», «Schandbube!», «Schuft!», «Schwein!» in nešteto drugih. Mož se ni ganil. Častniki smrtnobledi. Poročnik Korody je kar hropel jeze. Oči so se mu bliskale, roke v žepu so se nervozno gibale, kar pristopi k stotniku Praxmarerju g. Terseglav, ki ga iz svojega službovanja dobro pozna in ga proší, naj pomirjevalno vpliva na kolege, ljudstvo da bodo že reditelji popolnoma potolažili. Vsa čast g. Praxmarerju — vzlic silnemu razburjenju se je premagal in storil tako, sploh se je jako korektno vedel. Druge častnike pa so prehajala čudna čuvstva — prijetna gotovo nobena razun tega, da so se čutili varne — pod senco orožniških bajonetov. Najbolj hladnokrven se nam je zdel nadporočnik Novy. Eden je skušal na silne vzklike: Mörder! reagirati, pa so ga drugi poučili, da se tukaj sploh nič reagirati ne da. Mayer je zakričal orožniku, ki je stal poleg njega: «Verhaftet sie diesen Mann!» Orožnik pa se ni zmenil, ker je pametni mož pač vedel, do kakšnih posledic bi bilo kaj takega znalo privedi. Mayer, ki je pred tremi dnevi dal streljati na «feiglinge» in na «halbwüchsige Burschen», se je zdaj blamiral pred orožniki. Mayer, ako res umeje svojo čast in dolžnosti svoje kot c. kr. avstrijski častnik, v taki situaciji ni imel pravice orožnika klicati na pomoč, temveč potegniti bridko sabljo in si po-

iskati takozvanega viteškega zadoščenja na gorejšnje vzklike! Tako pa je končno moral zbežati sramotno v kupe in celo pet kolegov in 20 orožnikov zanjga ni moglo nič storiti! Ko je stopil v kupe, je ta človek še zažugal z roko! Brzovlak se je jel pomikati naprej! In sledil je trenotek, ki bo nepozabno višnjen v spomin vsakomur, ki ga je videl! Iz ljudskih sro in gri je zadonel z neizrečno silo proti nebu vzklik: «Mörder!» Odmevalo je «Mörder!», nešteto krat se je ponovil, ko je vlak že bil daleč iz kolodvora. Mörder, Mörder! Schuft! Baraba! Schandbube! Nemo so stali orožniki, nemo so na to odšli častniki. Res lepo slovo častniku belgijskega pešpolka, krivdorek, ki ga vsej njegovi grozoti čuti le, kdor je sam bil poleg! 27. polk — ponosen si lahko na svojega poročnika — maščuje pa naj se nad njim pravični Bog, ki je v njegovih rokah vsa sodha.

«Tagespost» poroča, da so Mayerja sprejeli tudi v Zidanem mostu na kolodvoru z zvižganjem in da je sedem orožnikov komaj zadrževalo množico, da ni planila nanj.

Ženska v službi nemške hranilnice. Da bi se nekoliko pomirilo ljudi, ki trumoma hite v nemško hranilnico po svoj denar, stoji v ugodnih prostorih nemške hranilnice neva stara ženica in nagovarja vlagatelje, da ne bi dvigali denarja.

Dvig velike ustanove. Pri «Mestni hranilnici ljubljanski» je imela vlada naloženo večjo ustanovo. Ob času, ko kurzi papirjev stoji zelo nizko in ko ljudje trumoma dvigajo denar pri nemski Kranjski hranilnici, je vlada prisla to ustanovo vzdignit, češ da bode nakupila papirje! «Mestna hranilnica ljubljanska» je ustanovo takoj izplačala.

«Slovenische Bestien». Na šentpeterski cesti je imel nadporočnik baron Lazarini, doma iz Smednika pri Kranju, tale nagovor na svoje vojake: «Sloveni che Bestien haben Revolver; behaltet kaltes Blut, Ihr wisst ja, was ihr zu tun habet!»

Prav tako! Več rezervnih častnikov je izjavilo, da odlože svoje sarže, ker nočejo več nositi oficirske uniforme in biti tovariši morilca Mayerja.

Demonstracije pred Kranjsko hranilnico v Ljubljani. Pri zadnjih demonstracijah so pobili demonstrantje tudi nekoliko sip na poslopju Kranjske hranilnice. Od zavoda za varstve naloženega denarja nastavljeni in z nabito puško oboroženi stražnik je pri prvem zvenketu sip pobegnil. In denar Kranjske hranilnice je ostal — brez varstva. Hvala bogu, da ni bilo mej demonstranti nič takih elementov, ki pri demonstracijah v večjih mestih porabljajo take prilike za krajo in ropanje. Vse eno pa moramo pribiti, da so se izkazale pri ti priliki varnostne odredbe imenovanega zavoda za skrajno nezadostne.

Mesto venca na krato Schwarzkevihi žrtev je nabral g. M. Fock ml. v Kranju za družbo sv. Cirila in Metoda 200 K, katera svota se je odposlala na glavno vodstvo.

Proti nezaslišanemu postopanju «kanalčkov» vlada vsepovsod splošna nevolja. Celo branjeveke nočejo več prodajati «bursom» sočivja i. t. d. Stanovanja odpovedujejo častnikom. In — čujte — kar doslej nismo mogli izvojevati: V Ljubljani danes vise sami slovenski napisi.

Slovenskim naročnikom nemških listov! Večina nemških listov prinaša o zadnjih dogodkih v Ljubljani tako gorostasne laži, da je dolžnost vsakega zavednega Slovenca, ali list takoj odpovedati ali pa uredništvu pisati, da si take infamne laži kar najodločneje prepoveduje!

Koslerjevo pivo. Ker je vest, da je pivovarna Kosler vojake pred njihovim brutalnim postopanjem napojila, sedaj dogovana in dokazana, bo gotovo vsak zaveden Slovenec vedel, katero pivo mu mora že od daleč smrdeti!

Nek tukajšnji trgovec je zaprosil po svojem vajencu na tukajšni železniški postaji, da se mu izstavlja avize in oddajne liste onih pošiljatev, katerih vozni listi so pisani v slovensčini slovenski. Vajenec je dobil od poduradnika N. surov odgovor: Če ima kaj govoriti, naj pride sama, da se zmenimo, sploh pa nam ne bode on predpisoval, kako bomo dobavljali avize. Temu poduradniku bomo povedali, da službuje v Kranju. Če se še kedaj kaj enakega ponovi. Stranke pa opozarjamo, da zahtevajo od vseh uradov slovenskih dopisov in slovenskih tiskovin.

Predavanje v čitalnici. Opozarjamo cenjeno občinstvo na današnje predavanje cand. iur. Ivana Stanovnika v kranjski «čitalnici»: Politični porod slovenskega naroda! Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Jesenice. Ko so se v sredo vračali ponoči Jeseniški Sokoli domov od pogreba padlih žrtev v Ljubljani, je na kolodvoru na Jesenicah stalo kakih 5 do 6 orožnikov z nasajenimi bajoneti. Pri iztoku so se čuli živio in živijo Slovenci-klici. Orožniki so takoj v blaženi nemščini porjavili dešle z «Nicht so schreien,» «Nicht so schreien!» Mislimo, da znajo vsi orožniki slovenski kolikor jih je bilo tam, ali bi pa saj morali znati!

Tvrška Kosler v Ljubljani dobavlja mnogim kranjskim trgovcem petrolej in sli; kaj je ta tvrška, smo izvedeli za časa ljubljanskih demonstracij. Trgovci, zavedajte se tudi napram tvrški svojo narodne dolžnosti.

Danes zvečer igra znani slavni umetnik v hotelu na «Stari postji» gospod Simončič, tovarnar iz Reke, na goslih. — Prostovoljna vstopnina je za nesrečne ranjence izza 20. septembra 1908.

Pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu so te dni dobili nekega mladega človeka, ki slisi na ime Dev. Ta fant je rojen v Postojni in je hodil v gimnazijo v Kranju, sploh menda še ni bil dalje, kakor do Ljubljane — pa — čujte in strmite! — si je dovolil predrzno opazko, da ne zna slovenski. Ali ne zasluži tak fantiček 25 po zadnjici z brezovko. Fej!

Koncert v Kranju. Moska in ženska podružnica «Družbe sv. Cirila in Metoda» v Kranju sta priredila s sodelovanjem pevskega zbora «Narodne šitalnice» in orkestra «Sloga», dne 19. t. m. ob 1/2 9. uri zvečer v sokolski telovadnici koncert, ki se je v vsakem oziru dobro obnesel. Mešan in moški zbor, orkester, kakor tudi solo-proizvajatelj: Stanko Sajovic (gosl), Bogdan Šavnik in Hani Sajovic (glasovir), Anica Pirnat (petje), so se vsak po svoji najboljši moči potrudili, da tem popolnejše izvrše posamezne točke programa, glasbene in pevске točke, ki nikakor niso bile lahke in so vsaka zase zahtevale izvežbanih pevcev in točnih igralcev na glasbila. Zlasti sta nam ugajala gospoda Stanko Sajovic in Bogdan Šavnik, ki sta očitno in v obilni meri napredovala od predlanskega velikonočnega koncerta sem. Koncert je spretno vodil g. Vilko Rus, za kar mu gre popolno priznanje. — Po koncertu se je razvila živahna prosta zabava. Orkester «Sloga» je marljivo sviral; prepevali so razni ad hoc sestavljeni zbori; g. Karel Mahkota je zapel ljubki Volaričevi skladbi «Rožmarin» in «Pogled v nedolžno oko» in nas je znal s svojim prijetno zvenečim glasom tudi ta večer ganiti, kakor nas je ganil in navdušil se vselej, kedar je nastopil v Kranju. Dr. Jože Kušar je v navdušenem govoru pozival vse navzoče, naj bodo solidarni, kedar se gre za prospeh Ciril-Metodove družbe, v katere korist se je vršil koncert. — Dvorana je bila do zadnjega prostora zasedena; razen do mačinov se je koncerta udeležilo več Tržičanov, Ljubljancev in t. d. — Prireditelji so počastili s svojo navzočnostjo: Karel Šavnik, ces. svetnik in župan i. t. d.; Ciril Pirn, deželni poslanec; Vinko Majdič, veletržec; Ignacij Fajdiga, c. kr. gimnazijski ravnatelj; Anton Jeršinovič, c. kr. profesor kot zastopnik «Glasbene Maticе» v Ljubljani in drugi. — Končno bodi izrečena se iskrena zahvala pevcem in članom orkestra; oboji so žrtvovali obilo počitniškega prostega časa, da se tem vestneje pripravijo na koncert.

Imenovanja in premeščenja pri državni železnici. Transportnim kontrolorjem za področje c. kr. drž. žel. direkcije v Trstu je imenovan gospod Makso Jeglič, revident v Trstu. Postajenačelnikom v Podbrdu je imenovan g. Ivan Potočnik, asistent v Ljubljani. G. Ivan Kunaver, pristav pride iz Divače na Jesenice. G. Ivan Soklič, pristav iz Ljubljane, kot komercijelni zastopnik v Divačo. Asistent Pavel Jese je premeščen iz Kranja v Ljubljano kot prometni uradnik.

Suplentom na kranjski gimnaziji je imenovan g. Adolf Robick iz Ljubljane.

Predrznost škofjeloškega nemčurja! V Škofj Loki imamo zagrizenega nemčurja, znanega fabrikanta Aloisa Krennerja. Redijo ga vbogo slovenske delavke. Za prenaporno, celodnevno in zdravju skrajno škodljivo delo pri stavbah in drugih strojih jim plačuje komaj piclo kronco na dan. To je uprav sramotno nizka plačila. Dasi je bil njegov oče še naklonjen Slovincem in mestu Škofji Loki, pa on vedno in povsod vsiljuje blaženo nemščino. Ločani smo že zdavnaj siti tega njegovega nemškega izzivanja. Svoje loške, izključno slovenske odjemalce osrečuje ta možakar vselej s samonemškimi tiskanimi računi. Da bo enkrat tega nesramnega izzivanja konec, apeliramo potom javnosti na vse zavedne Ločane, brez razlike strankarskega prepričanja, da mu vsi brez izjeme vrnejo njegove nemške račune, ki jih bo zopet razposiljal 1. oktobra t. l. v zadevi električne razsvetljave. Pristavijo naj opazko: «Vrnjeno, ker nerazumljivo!» Drugače si bomo že vedeli pomagati na drug način. Obenem apeliramo tudi še na vse naše zavedne trgovce, da odzdaj naprej ne sprejmejo nobene nemške korespondence več niti od njega, niti od kakega drugega Nemea, ki išče pri nas zaluzek. Strogo bomo pazili na to, da se te naše želje tudi uvažujejo. Sicer bomo brez usmiljenja prišli na dan z imeni od vseh onih, ki se ne bodo ravnali po tem načelu. Proč z narodno mlačnostjo!

Poročil se je v Škofji Loki g. Oton Guzelj z gospico Albino Deisingerjevo. Čestitamo!

Samoslovenski napis v Kranju. Čisto umevno je, da se po strašnem dogodku, ki se je vršil minulo nedeljo v Ljubljani, vsak pošten in pameten Slovenec sramuje, da bi na njegovi hiši visel še kak nemški napis. Tako so v ponedeljek izginili raz hiš že večkrat grajani „Langsam fahren!“ in so sedaj nabili edinole slovenski „Počasi voziti!“ Ljudje so vsled lastne volje, brez vsakega pritiska hiteli odstranjevati te madeže našega mesta. G. kavarnar Jäger je dal prečrtati „Cafe“, g. urar Globočnik je odstranil svoj samonemški napis in istotako je storil tudi g. župan s svojo „Apotheke“ in g. kavarnar Splichal s svojim „Restaurant“.

Iskaz posredovalnice društva slov. trg. so-trudnikov v Kranju. Sprejmejo se 4 pom. mešane 3 manufakturne stroke. Sluzbo iščejo 5 pom. specerijske in žel., 4 manufakturne in 2 mešane stroke, 1 učenec za manufakturno stroko. Apeliramo tem potom na gospode trgovce, da se naj blagovolijo pri vsaki priliki poslužiti naše posredovalnice; ker le na ta način je mogoče, da se posredovalnica razvija in razširi.

Pretep. V nedeljo so se pri veselici v Zabreznici pri «Vrbanovcu» brez vsakega povoda pričeli prepirati znani pretepači Rotarji: Most, pri katerem so več fantov več ali manj poškodovali, eden je baje dobil večjo poškodbo na glavi. Stvar ima sodnija v rokah.

Vpoljava zimkega voznega reda 1908/1909 na državni železnici. Zimski vozni red c. kr. avstr. državnih železnic, veljaven od 1. oktobra 1908, se uveljavi na vseh progah c. kr. ravnateljstva državne železnice v Trstu ob 12. uri ponoči od 30. septembra na 1. oktobra t. l. Napram poletnemu voznemu redu so le sledeče nebitvene spremembe: Proga Jesenice-Trst c. kr. drž. žel.: Osební vlak št. 25 preneha voziti na progi Jesenice-Bled. Proga Trbiž-Ljubljana j. ž.: Osební vlak št. 1722 se opusti in osební vlak št. 1715 bo na progi Jesenice-Ljubljana j. ž. vozil za 15 minut pozneje, t. j. popoldanski vlak, ki pride v Kranj 3-07. Lokalna železnica Kranj-Tržič: Mešanec št. 2556 bo radi zveze na vlak št. 1715 proge Trbiž-Ljubljana j. ž. 15 minut pozneje vozil. Lokalna železnica Ljubljana drž. žel. Kamnik: Nedeljska vlaka št. 2158 in 2159 prenehata voziti z 31. oktobrom t. l.

* * *

Jutri v št. Jakob v Rož na Koroške. V nedeljo, dne 27. septembra bo slovesno blagoslovljenje tukajšnje «Narodne šole». Na sporedu je tudi govor državnega in deželnega poslanca Grafenauerja in petje raznih pevskih zborov. Slavnost se začne ob 10. uri s slovesno sv. mašo, ob lepem vremenu na prostem pri «Narodni šoli».

Novo železnice na Goriškem, ki jih projektira vlada, bi imele biti sledeče: Gorica-Cervinjan, Sv. Lucija-Kobarid in Sv. Lucija-Idrija. Načrti se že izdelujejo za prvi dve, tretja pa pride baje meseca novembra na vrsto. Po glavnem načrtu železnice Sv. Lucija-Kobarid bi šla proga od Sv. Lucije skozi Modreja v Tolmin, potem na levem bregu Soče preko Gabrij, Volarij, Selišč do Kamne, kjer preskoči na desni breg Soče in od tam čez Idersko v Kobarid. Projektirana je postaja v Tolminu, postajališče v Doljeh, eventualno v Gabrijah, postaje na Volarjah, na Kamnem, Iderskem in v Kobaridu.

Najdražji otrok na vsem svetu je brezdomno sedaj triletni ruski prestolonaslednik princ Aleksij. Takoj ob njegovem rojstvu je državni svet nakazal v državnem proračunu na leto 8 milijonov kron za prinčeve osebne potrebe. Največ te vsote so porabi za zavarovalnino, ker je prestolonaslednik zavarovan za 10 milijonov kron. Tudi za straže, detektive in tajno policijo za prinčovo varnost se izdajo na leto vsote, od katerih bi lahko nad sto rodbin brezskrbno živelo. Ko doseže princ 15. leto, se apanaža zviša.

Iz življenja najbogatejše žene sveta. V skromni hišici njujorskega predmestja živi najbogatejša žena sveta Hetty Green. Z očali na nosu šiva pri oknu perilo, njena edina, 14letna, slabotna in vedno molčljiva hči pa plete poleg nje nogavice. Le kadar zapoje telefon, prešine ženo kupčijski duh, in v par minutah odloči o milijonih. Njeno življenje je pravi roman. Pred 40 leti se je omo-

žila z bogatim ameriškim konzulom iz Manile. Bila je tudi sama že bogata. Ko ji je oče umrl, podedovala je 17 milijonov, kmalu potem pa po teli 3 milione. Od takrat je začelo njeno premoženje tako rasti, da ga danes skoraj ni mogoče več oceniti. Pri vsem tem pa je skopa do umazanosti. Svoji perici je predlagala, naj ji spodnja krila pere le ob spodnjem robu, ki je res umazan, samo da bi manj plačala. Ko je nekoč izvedela v Filadelfiji za neko nujno borzno spekulacijo, ki ji je obetala prinesiti par milijonov, je hitela na kolodvor, da se pelje v Njujork ter se začela pogajati za posebni vlak. Povedali so ji določno vsoto za en voz z lokomotivo. Milijonarka pa je predlagala, da se pelje na lokomotivi, samo da ji računijo 5 dolarjev ceneje. In volja se ji je izpolnila.

128.000 kron za zlomljeno nogo. V Berlinu so popravljali tlak, ne da bi bili zagradi kraja. Neki trgovec je vsled tega padel ter si zlomil nogo. Zahteval je od trdke, ki je hodnik popravljala, zelo visoko odškodnino. Končno se je trdka z njim pobotala ter mu izplačala 128 tisoč kron odškodnine.

Zakaj bi se gospa Tosellijeva rada zopet ločila? Bivša saska princezinja se je po par mesecih že naveličala svojega mladega moža. Ne želi pa se ločiti od moža, ker ni dovolj izobražen in ker je mlad. Ravno nasprotno je Tosellijeva še vedno navdušena za mlade ljudi, ako tudi niso izobraženi. Potemtakem so vzroki, ki jih je navedla za ločitev zakona, samo formalni. V resnici pa je ta pohotna ženska iznova zaljubljena. Tosellija je vzela samo zato, ker so ji tako svetovali nekateri njeni prijatelji, ker njeno obtevanje s Toselijem ni ostalo brez posledic. Seveda je muzikant Toselli rad postal mož tako «slavne» ženske, ob kateri bi tudi boljši ljudje hoteli poslušati njegovo igranje. A razvajeni ženski je postala družba, v kakršno je imel pristop njen novi mož, kmalu zoprna. Ljudje ji niso izkazovali tiste časti, kakor jih je bila vajena kot princezinja. Kmalu se je tudi zaljubila v grofa S. ter pokazala možu hrbet. Svojemu možu je ponudila, da mu da otroka ter plača zanj apanažo, samo da privoli v ločitev zakona. Iz tega je razvidno, da je bil njen boj za princezinjo Moniko neodkritosrčen, ker bi se sedaj otroka najraje iznebila. Toselli pa najbrž nima talenta za zibanje, zato je ponudbo odklonil ter prepustil otroka ženi. Obenem je ženi naznanil, da mu je dobro znano, da bi se rada poročila z grofom ter pripomnil sarkastično, da se morda že med razpravo za ločitev zaljubi v kakega odvetnika.

Nevarna muha, Mnenja o vlogi, ki jo igra navadna muha kakor prenašalka nalezljivih bolezni, so kaj različna. Šele pred kratkim je trdil neki medicinski pisatelj, da velik del slučajev tuberkuloze provzroča muha, docim je neki drug strokovnjak zagovarjal ravno nasprotno mnenje. Ali da zamore hišna muha res prinesiti tuberkulozni bacil, to se je na zadnji razstavi tuberkuloze v New-Yorku jasno dokazalo. Seveda nalezje človek jetiko lahko tudi na razne druge načine. Da pa napravlja muha dosti zla, o tem ni dvoma. Velika umrljivost otrok in močno sirjenje tifuznih bolezni gre na njen račun. Mleko ji je najljubša jed in s tem se ravno pri siromasnih ljudeh rade širijo nalezljive bolezni. Da raznaša muha kolero, to je dokazal Chantemesse. Sreča je, da izgubi bacil kolere, kakor je dokazal ta učenjak, v muhi tekem 48 ur svojo moč.

Išče se meblirana, snažna in svetla



SOBA.

Ponudbe na upravništvo «Gorenjca».



Slava spominu naših narodnih mučenikov

Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra!

Nedolžna kri Vajina kliče c. kr. avstrijsko vlado
po slovenskih pravicah!

Sešitki znamk. Poštna uprava je izdala sešitke znamk. V vsakem sešitku je 6 znamk po 10 h in 18 znamk po 5 h. Sešitek z znamkami vred stane 1 K 52 h, in sicer znamke 1 K 50 h in 2 h za sešitek. Oblika je lična in pripravna ter se bode gotovo te udobnosti posluževalo p. n. občinstvo, kakor po drugih državah.

Duhovnik umoril duhovnika. Kaplan don Adorni v Rimu je umoril 79-letnega don Constantinija. Zaklal ga je z nožem, pobil s kladivom ter ga oropal za hranilne knjižice — potem pa je še mašo bral! Adorni je priznal svoj zločin.

9 leten otrok pred sodnijo. Bruslju je stal pred sodniki 9 leten otrok, obtožen tatvine. Predsednik: Zakaj si kradel? Molk. Preds.: Ali si hotel morda priti v zapor? Molk. Preds.: Ali mi obljubiš, da ne boš več kradel? Otroek pokima pritrdjevalno z glavo. Branitelj je spustil ginljiv zagovor in otrok je bil oproščen.

Proti Čehom na Nižjem avstrijskem rujejo nemški nacionalci, kar le morejo. Po raznih krajih ustanovljajo podružnice zveze Nemcev na Nižjeavstrijskem, da bi tako čimprej zatrl Čeha v omenjeni deželi. Toda to ne gre izpod rok, ker se Čehi kljub preganjanju množijo in ker tudi kmetijski nemški ljudje niso nič kaj vneti za gonjo proti Čehom. V Laabu so tudi hoteli ustanoviti podružnico. Tam pa je več naših rojakov na delu. Eden teh nam poroča, da so pojasnili kmetom namene „bundovcev“, na kar ni bilo nobenega na shod, ki so ga sklicali nemški nacionalci z Dunaja; oditi so morali z dolgimi nosovi.

Podraženje mleka je povzročilo na Dunaju veliko razburjenje. Delavci groze z bojkotom mleka; mleko bi naj pili samo otroci, starejši pa vsi prežgano juho. Veletržci z mlekom pravijo, da ne pritrdijo podraženju mleka, kakor ga žele nižjeavstrijske mlekarne zadruge in da bodo mleko dobivali od drugod. Ta konflikt bo imel tudi politične posledice: pospešil bo razkol v krščanski socialni stranki.

Proti smrtni kazni je izdala cela vrsta znanih ruskih politikov, učenjakov, pisateljev in umetnikov s knezom Pavlom Dolgorukim na celu ob osemdesetletnici Leva Tolstega oklic, ki predlaga ustanovitev zveze za boj proti smrtni kazni. V oklicu, ki je zanimiv za vse dežele, v katerih še obstoji smrtna kazen, se pravi, da so neprestane justifikacije popolnoma ponižale vrednost človeškega življenja in zanesle strašno demoralizacijo v narod, ne da bi dosegle namen, ki jim ga pripisujejo zagovorniki smrtne kazni.

Leva Tolstemu je poslala zveza ruskih vseučilišč sledečo brzojavno čestitko: «Velečeni Lev Nikolajevič! Peterburska zveza ruskih vseučilišč Vam sporoča presrečen pozdrav ob Vašem osemdesetem rojstnem dnevu in porablja to priložnost, da izreče zahvalo velikemu umetniku in učitelju, ki je bil desetletja varuh in sodrug narodovih množic, ki je razglašal ljubezen in bratstvo, ki je z močjo svojega mogočnega talenta podpiral slabe in zaslužjene, ki se je bojeval zoper moč teme in zoper gospodstvo nemanja, ki je naglašal potrebo in pomen prosvete širokih ljudskih slojev kot edinega zvestega spremljevalca k višavam boljšega življenja in človeka dostojnega bitja.»

Evharistični kongres, ki ima biti te dni v Londonu, razburja javno mnenje na Angleškem bolj kakor bo katoličanom ljubo. Angleži, ki so po ogromni večini protestantje, smatrajo nameravano procesijo za provokacijo in nameravajo prirediti nasprotno procesijo kot demonstracijo. Tudi protestirajo, da bi se kardinal Vanutelli kot zastopnik tuje državne oblasti udeležil kongresa na Angleškem.

Zahvala.

Moški in ženski podružnični odsek družbe sv. Cirila in Meloda v Kranju imata prijetno dolžnost zahvaliti se vsem onim najpriskernejše, ki so pripomogli do tako velikega moralnega ter lepega materialnega vspeha — koncerta 19. t. m. Predvsem se zahvaljujeta pevskima zboroma tukašnje «Nar. čitalnice» pod izbornim vodstvom priljubljenega pevovodja g. V. Rusa ter solistki gospej Anici Pirnatovi, dalje orkestru «Slogi», od teh pa prav posebno še njenemu kapelniku ter izbornemu «koncert-igralcu» g. Stanku Sajovicu in njega spremljevalki na glasovirju gospici Hani Sajovic, kakor tudi g. Bogdanu Šavniku, katerega proizvajanje na glasovirju smo vsi občudovali. Zahvaljujemo se nadalje vsem cenj. nabiralkam ter darovalkam-darovalcem šaljivih in dragocenih dobrotov za loterijo. Konečno še gospicam prodajalkam z iskrena hvala-poravnamo svoj dolg ter se priporočamo vnovič vsem sodelujočim, kakor tudi slav. občinstvu naj nam bode i v bodočnosti tako naklonjeno!

Preveč vina imajo v zgornji Italiji. Vinorejci so prišli v hule stiske. Vlada je odposlala strokovnjake, da studirajo položaj. No «izstudirali» ne bodo nič — če so taki kot naši avstrijski.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstve se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z **Mastinom**.

Tovarniška zaloga: 286—88

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Steckenpferd lilijino milo

najboljše milo za kožo.

Lepa soba

nanovo opremljena in s hrano se takoj odda.

Več pove upravništvo «Gorenjca». 35—3

Književne novosti!

Išli sta brošuri:

„Ljubljanski Grad“.

Spisal F. G. in

„Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu“.

Spisal Valentin Žun, c. kr. finančni komisar v Radovljici.

Obe knjigi je tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju. Občinstvu obe knjigi prav toplo priporočamo.

Vozni red Kranj—Tržič

veljaven od 6. julija 1908.

Mešani vlaki				Postaje	Mešani vlaki			
zj.	dop.	pop.	zv.		zj.	dop.	pop.	zv.
8:05	12:37	4:47	8:22	Kranj	6:02	10:—	2:57	7:42
8:20	12:52	5:02	8:47	Naklo	5:51	9:49	2:46	7:31
8:34	1:06	5:16	9:01	Duplje	5:39	9:37	2:34	7:19
8:44	1:16	4:26	9:11	Križe	5:29	9:27	2:24	7:09
8:58	1:25	5:35	9:20	Tržič	5:20	9:18	2:15	7:00

KRANJ

K. Florianova knjigarna

priporoča

učne knjige

za ljudske in gimnazijske

razrede

risalne, pisalne in vse

druge šolske potrebščine

po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič :: Ljubljana, Mestni trg 5.

Moška konfekcija:

- Čez 2800 oblek od . . . K 8.— naprej
- 1500 površnikov in zimskih sukenj . . . 12.—
- 2000 plaščov . . . 7.—
- 800 kožušnih sacco s krznas in ovratnik . . . 16.—
- 2000 suknenih hlač . . . 8-90

Deška konfekcija:

- Čez 1800 oblek . . . K 8-90 naprej
- 500 plaščov s kapuco . . . 8-90
- 250 površnikov in zimskih sukenj . . . 8.—

Damska konfekcija:

- Jesen. in zimske obleke od K 10.— nap.
- Jesen. ke in z mske jopice . . . 4.—
- Jesenska in zimska krila . . . 8-90
- Jesenski in zimski ranglani . . . 6.—
- Jes ns. in zimski paletoti . . . 8.—
- Dežni plašči s kapuco . . . 7.—
- Suknene in delainove bluze . . . 8-90

Dehliška konfekcija:

- Velika izbira oblek, paletotov, dežnih plaščov in zimskih sukenj.

V zalogi čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukov in kap od K 1.— naprej.

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

Gričar & Mejač

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

uljudno naznanjata, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

JULIN
je



najboljše in najfinejše
snazilo za cevlje
Edini izdelovatelj
JULIJ RAINER
BELJAK (KOROŠKO)

FR. ŠEVCIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice 7.



Priporoča svojo veliko zelogo najboljših
pušk in samokresov najnovejšega zi-
stema. Kakor tudi mun'oljjo in vse druge
lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

... Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto. ...
822 12-10

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka
147 52-56 nasproti hotela „Union“



priporoča
za gojitev las in za
umivanje glave svoj
zdravniško priporo-
čeni gorko in mrzlo
zračni sušilni aparat.
Suši brez nadležne
vročine. Ne provzro-
čuje skrčenja las.
Vpliva dobro na po-
speševanje rasti las.

Zaloga vsako-
vrstnih vpletk
striženih in zme-
šanih las.

Oddetek za
dame s sepa-
ratnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lakov in firučež

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-10

**Slovenci, kupujte vži-
galice v korist družbi
sv. Cirila in Metoda!**

Franz Omersa v Kranju prodaja
domače bukovo ogije in vilte
kotte Maria Zell. 339 4

Vinske sode
iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju
od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov
nadalje sode z vratcami 223 16-9

od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov
oddaja po jako zmerni ceni tvrčka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA

poleg Koslerjeve pivovarne

31452-11



Ustanovljeno leta 1885.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatine in srebrnine ter
optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.
Priznana izborna blago.

Zobozdravniški atelje
dr. Edv. Globočnik

v Kranju 344 52-4

je od 16. septembra naprej slav. ob-
činstvu vsak dan, ne sem v ob nedeljah
kakor doslej, na razpogo.

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.
Pozor!! 327 52-9

Samo 6 dni

vozi francoski brzoparniki La Provence, La
Savoie, La Lorraine in La Touraine iz
Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljajne vozne listke in brezplačna pojasnila
daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“

Samo edini polzkus
prepriča, da
vzdržuje

Rainerjeva vaselin-mast
za usne 818 52-11

čevlje in usnjene stvari
nepremočljive,
prožne in
mehke

Istotako je
Rainerjevo
hitro bliščeče voščilo

zavito v podolgastih
rdečih škatljah po 5, 8, 12, 16, 24
kom. pri kg priznano dobre kakovosti.

Julij Rainer, Beljak

Prva gorenjekoroška topilnica loja
Izdelovanje sveč in mila

Zaloga raznovrstnega pohištva iz trdega in mehkega lesa,
posteljne modroce iz žime in crin de Afrique. ::: Tu je tudi

koncesionirani pogrebni zavod za Kranj in okolico.

V zalogi so raznovrstne mrtvaške krste, tudi kovinaste,
imam prte, blazine, čevlje, nogavice, otročje obleke,
sveče za mrtvaški oder in nagrobne vence.

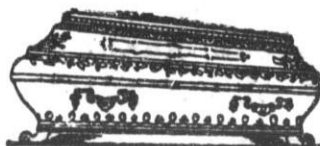
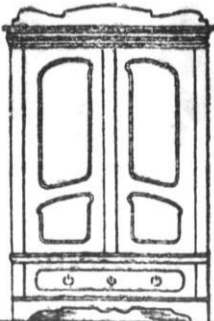
830 10-7

Se priporoča s spoštovanjem

A. Drukar

mizar

Kranj šte. 56.



SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

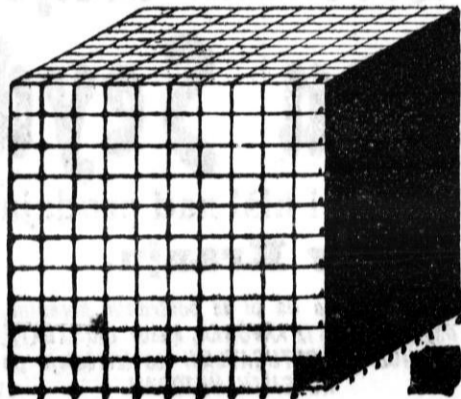


Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Ako. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 29

Nova kubična knjiga!



Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Resan in obtesan les za deske in trame vse dolgosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-85

Knjiga stane v močno celo platno vezana 3 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko sraven Nitri računar, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vesani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.



Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na stehala, pratene in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušanji vsako tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1-40 K. Žepne ure od 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno prečiščajsko ure

„INTACT“.

Kolesarske potrebnosti

NR. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo se tedaj najprej, ki urarje niti izučeni niso. 17-54



Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
ateljje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško potrebo, bižejev, irigatorjev, aparat v za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih pesteljih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-28 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovani zavod s obratom na motor.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sladoled

najfinejši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada i. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri E. Brandt, Kranj. Zunanja naročila točno in cenje kot povsod drugod! *

299 26-18



Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovcu in strelce po najnovejših sil temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-50

Ilustrovani ceniki zastoj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko inštitucija.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d

Specijaliteta: 152-45

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

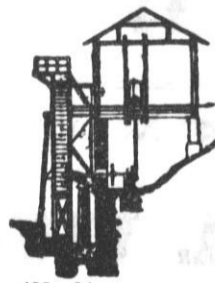
Seydlin

izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-34
Dobi se
v
lekarni
Špitalič

G. Tönnies



422-84

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje vz obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom.

Sesalno-generatorski plinski motorji, največja gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Kavarna „Irlja“ v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega kolodvora je vsak dan

celo noč odprta.

Priporoča se najljubše p. n. tujcem za mnogobrojen poset

Stevo Miholč.

Svoji k svojim! 256 52-29

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem s plzenskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivin-skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 58 lit. naprej franco goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-63

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17



priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.



Za šolsko sezijo priporočam vsakovrstne šolske potrebščine

n. pr. zvezke, knjige, torbice, nosila za knjige, pisalno in risalno orodje, papir in sploh vse v to stroko spadajoče predmete v največji izbiri in najnižji ceni.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Anton Adamič, Kranj

trgovina s papirjem, galanterijskim in modnim blagom

Kranj, Glavni trg.

52-24

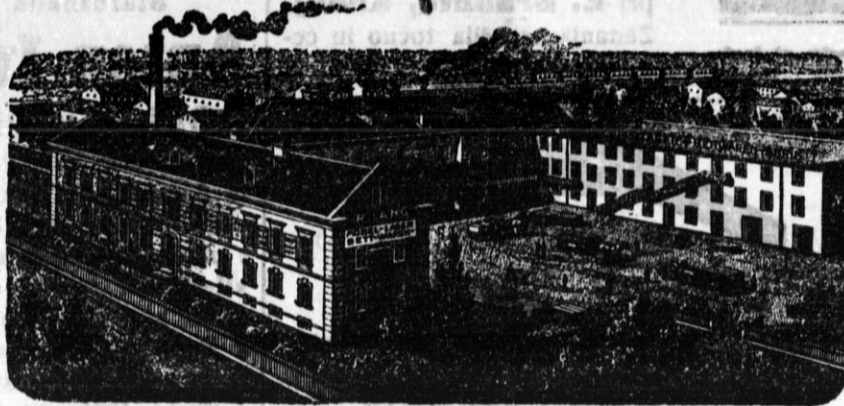
Bluze vrhna in spodnja Krila Predpasnike Moderce Šerpe Paseve Ovratnike Mašonce Jabots Srajce Perle Otročje obleke Kratne oprave	 Potrebščine za šivilje Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Apilkaci- jone Gumbe Vezanine 	Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Nogavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnike Garniture Milo Parfum
Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke filijalka iz Ljubljane 195 52-45 A. VIVOD-MOZETIČ v KRANJU na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo. Zunanja naročila točno.		
 ženska ročna dela Predtiska- rija Vseh vrst pavola Svila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Pajčolane 		

Martinova oesta 20 R. Lang Martinova oesta 20
 Postajališče električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva o. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli. Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki cenji.

Modrool iz žilnatega smrečja, afrikanke trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.



Za spalne sobe od 180 glid. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, oale garniture.

Špecialitete v nevestnih bilih. Veliki prostori, pri-tiližno in v i. nad-stropju. Čudovite posesti za hotale, vile in za letovišča 52 glid.

Za sobe; postelja, nočna omarica, omivalna miza, ob-šalniki, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje
Oton Seydl
 v Roosovi hiši nad prodajalno
 v Kranju.

ZOBQWA, tudi ne da bi se odpravila koronina, z ali brez nabno plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH. 111-67

Sprejemne ure vsake nedelje in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

Rezervna zaklada iznaša:

K 78.000

Denarni promet v letu 1907.:

K 5,600.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5¹/₂% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop.

izvzemši nedelje pop.

Postno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.